

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

Oktober 7
1973

MALI OGLASI

Prodam lovsko puško MERKEL SUHL, kal. 16-16/70, skoraj novo. Cena po dogovoru. — Vlado Jehart, Trg 41, 62391 Prevalje.

Prodam nekaj nad leto staro lovsko terierko, odličnih prednikov, glasno goni. — Jože Faganel, Vipava 303, 65271 Vipava.

Prodam leglo kdl. istrskih goničev, starša dobro in odlično ocenjena. — Jakob Rupnik, Bela 16, 65280 Idrija.

Prodam resastega istrijanca s prav dobro telesno oceno in opravljeno preizkušnjo. Je odličen gonič za zajca in lisico. Priporočam ga zlasti lovcu za samostojen lov. — Jakob Selak, Podbrezje 10 (Dolenja vas), 64203 Duplje.

Prodam brak-jazbečarja s prav dobro telesno oceno in opravljeno preizkušnjo. — Stane Gabrijel, Pristava 4, 68210 Trebnje.

Prodam odlično ohranjen daljnogled Zeiss 4 × 32 z originalno montažo za češko bokarico, **flobert-vložek** za puško kal. 12 ter lepo gravirano polavtomatsko **repetirko** belgijske izdelave Browning kal. 16 — vse po ugodni ceni. — Silvo Javornik, Prebold 28, 63312 Prebold.

Prodam dve naprožili (»šnelerja«) in nekaj drugih rezervnih delov za češko bokarico. — Janez Šekoranja, Bizeljsko 67, 68259 Bizeljsko.

Prodam nov fotoaparatus ZORKIJ-4 s širokokotnim- in tele-objektivom. Informacije na telefon (061) 316-006.

Prodam lovsko terierko, staro štiri mesece. — Franc Fister, Naklo 23, 64202 Naklo.

Glasilo LOVEC, Ljubljana, Župančičeva 9/1 (uredništvo soba 7, uprava soba 8), telefon uredništva in uprave: 21-245 in 21-819.

Uradne ure uredništva LOVCA (članki, dopisi, slike ipd.) vsak delavnik, razen četrta in sobota, od 9. do 11. ure, v sredah pa tudi popoldne od 15. do 17. ure.

Uradne ure uprave LOVCA (naročanje in pošiljanje glasila, spremembe naslovov ipd.) vsak delavnik, razen sobota, od 7. do 14. ure.

POJASNILO

Ta številka LOVCA je izšla z zamudo zaradi omejitve električnega toka v tiskarni.

Uredništvo

Mlakarice in druge divje race na celotnem območju ZLD Ljubljana v lov. letih 1973/74 in 1974/75 popolnoma zaščitene

Svet Zveze lovskih družin Ljubljana je na seji 15. septembra 1973 izrekel vse priznanje barjanskim lovskim družinam, ki so popolnoma zaščitile divje race vseh vrst od 1. 4. 1973 do 1. 4. 1975, in sprejel sklep, da se temu gojitvenemu ukrepu pridružijo tudi vse druge lovske družine ZLD Ljubljana.

Skupaj z barjanskimi lovskimi družinami je sklep o zaščiti divjih rac sprejela tudi uprava gojitvenega lovišča Ljubljanski vrh. Posnemanja vredno!

UREDNIŠTVO LOVCA

Ponavljamo razpis, objavljen v letošnji prvi, aprilski številki Lovca:

Natečaj za najboljšo lovsko povest ali roman

Pogoji:

Delo mora pretežno obravnavati motive iz lovstva (lov in gojitev divjadi, odnos do divjega živalstva in narave sploh, lovsko življenje ipd.).

Obsegati mora 5 do 10 avtorskih pol (80 do 160 tipkanih strani po 33 vrst).

Delo mora biti dostavljeno uredniškemu odboru LOVCA do 31. januarja 1974.

1. nagrada 5000 din in plaketa revije LOVEC

2. nagrada 3000 din in plaketa revije LOVEC

Delo bo ocenil uredniški odbor.

Nagrajeno delo bo objavljeno v LOVCU in honorirano po splošnih merilih.

UREDNIŠKI ODBOR REVJE
LOVEC

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stände)

Via B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno

Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda, Zoli in Bernardelli

Pri nakupu orožja 5% popust

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVI. letnik

št. 7

oktober–vinotok 1973

Mongolski fazan (mongolikus) – petelin, ima bel ovratnik, nima pa pernatih čopkov na glavi. Mongolski fazan je podvrsta navadnega fazana.

Druge podvrste navadnega fazana so:

češki fazan ali tudi navadni fazan (kolhikus), ki nima belega ovratnika, ima pa pernate čopke (ušesca); kitajski fazan-grivnjak (torkvatus), ima bel ovratnik in tudi pernate čopke;

francoski fazan (tenebrozus), ki je ves temen z lepo temno zelenim prelivom.

V naravi se te podvrste križajo, da je često težko ugotoviti, h kateri podvrsti spadajo.

Vsebina

Tone Svetina

Izvršni odbor LZS

Slavko Kovač

Lado Švigelj

Matija Koce

Ludvik Marič

Tone Svetina

Po lovskem svetu:

Lovski oprtnik:

Mladi pišejo

Foto-kino klub Diana:

Lovska organizacija:

Jubilanti:

V spomin

Lovska kinologija:

Šaljive

Lov lovcem	194
Osnovna načela za zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč	195
Mednarodna razstava psov v Ljubljani	200
Gojitev medveda	202
Hura, na jelene!	206
Pes in njegova smrt	208
Lovčeva hči – XIX.	210
Pomor ptic selivk v Italiji	213
Gamsi v Javornikih – P. Gril	214
Volkovi v Brkinih – S. Zupančič	216
Lovopusti na Kranjskem pred 100 leti	216
	217
Srečanja – ing. T. Kočar	218
Reprezentanca Slovenije v Borovljah najboljša, Janez Šekoranja – prvi	218
Memorial Cirila Vezjaka – J. Kuntarič	219
Najsevernejša lovska družina Slovenije – elf	220
Viki Koritnik – 75-letnik	221
	222
Odlikovanja jugoslovanske kinološke zveze	223
Republiška preizkušnja po krvnem sledu letos na Ko-prskem – VI. Pleničar	224
	224

Lov lovcem

Izvršni odbor LZS je na svoji seji, dne 3. septembra 1973, obravnaval osnutek republiškega zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi. Ugotovil je, da so sestavljenci tega osnutka v veliki meri upoštevali stališča slovenske lovske organizacije, ki je za ta zakon vsekakor življenjsko zainteresirana in obenem poklicana, da izrazi svoje mnenje, ki izvira iz rezultatov in izkušenj 25-letnega dela. Moral pa je obenem ugotoviti, da nekatera stališča niso bila upoštevana. Do posameznih ključnih vprašanj, ki so za slovensko lovstvo življenjskega pomena, pa so se izoblikovala celo različna in nasprotna gledanja, katera je nujno treba uskladiti. Zato je sprejel sklep, da v Lovcu objavimo »Osnovna načela za zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč«, ki so bila sprejeta na seji IO LZS že 16. aprila 1973. Ta načela so bila izdelana na osnovi dolgoročne orientacije razvoja slovenskega lovstva, sprejeta in neštetokrat potrjena na občnih zborih lovskih družin, področnih zvez in Lovske zveze Slovenije.

V skladu s samoupravnimi pravicami državljanov in z načeli ustave želimo, da bi se slovenski lovski kolektiv vključil v široko razpravo o zakonu, ki bo začrtal naš nadaljnji obstoj in razvoj.

Leta 1950 smo začeli uresničevati osnovno Marxovo misel, ki vodi k osvoboditvi človeka in dela – tovarne delavcem. Danes smo sredi razprave o osnutkih zvezne in republiške ustave, ki naj uresniči naš samoupravni sistem v njegovih že višjih razvojnih stopnjah. V skladu s temi prizadevanji hočemo tudi slovenski lovci zakon, ki bo urejal to področje našega življenja v skladu s splošno smerjo naše revolucionarne družbene preobrazbe. Uresničiti geslo »Tovarne delavcem« pomeni veliko zaupanje v ustvarjalno moč delavskega razreda, ki si v svojih samoupravnih enotah sam kroji svojo usodo in svojo svobodo.

Uresničiti geslo »Lov lovcem« pa naj bi pomenilo zaupanje naše družbe, da tudi lovci zgradijo samoupravni mehanizem, ki bo zagotavljal najbolj smotrno obliko varstva, gojitve in lova divjadi.

Novi lovski zakon mora torej upoštevati velike uspehe samouprave v lovstvu, dosežene v naši povojni graditvi, obenem pa mora preprečiti ponavljanje evidentnih pomanjkljivosti. Nadalje mora segati iz preteklih izkušenj in sedanje prakse v potrebe bodoče, višje razvite in boljše organizirane družbe.

V osnovnih načelih je v prvi vrsti izražen ekološki princip, kar je bistveno novo v našem lovstvu. To je obenem pot v drugačno pojmovanje lovstva v individualnem in družbenem pomenu.

Ta načela so povsem v skladu z osnutkom ustave SRS, s 101. členom. Za boljše razumevanje tez navajam zadnje odstavke 1. poglavja osnutka ustave:

»12. Varstvo človekovega okolja

101. člen

Delovni ljudje in občani smotrno gospodarijo s prostorom, varujejo okolje ter urejajo naselja in prostor z namenom, da se uskladijo potrebe za delo, stanovanje, počitek, kulturo in rekreacijo ter tako ustvarijo pogoji za smotrni razvoj vseh območij in zagotovi skladnost skupnih in posebnih interesov.

Socialistična republika Slovenija in občine določajo splošno smer politike urbanizacije, prostorskega urejanja in varstva človekovega okolja s prostorskimi plani.

Socialistična republika Slovenija, občine, krajevne skupnosti in organizacije združenega dela še posebej skrbijo za varstvo naravnega okolja, za njegovo ovrednotenje in oživljanje ter zagotavljajo pogoje za preprečevanje zdravju škodljivih posledic, ki nastajajo v proizvodnji, porabi in prometu.

Posamezna krajinska območja in predmeti narave, značilnosti slovenske dežele, rastlinski in živalski svet, območja, ki so namenjena za rekreacijo, morje in morska obala, reke, potoki, jezera in njihova obrežja, studenci in talna voda ter zrak so pod posebnim družbenim varstvom.

Torej, kaj pričakujemo slovenski lovci od zakona o lovstvu in kaj smo pripravljeni napraviti?

V Jugoslaviji slovenska lovsko or-

ganizacija daje spodbudo in utira pot novim idejnim in organizacijskim principom. Dokaz za to je, da se stalež divjadi na splošno veča, kar je glavni zunanji pokazatelj stanja. Nasproten dokaz imamo kar pri naših sosedih, v visoko razvitih industrijskih državah, kjer stalež divjadi upada in se zmanjšuje življenjsko okolje, kljub temu, da imajo na razpolago velika denarna sredstva.

Organizacijsko smo učvrstili naše vrste z enotno lovsko politiko in imamo vse pogoje, da sprejmemo in izvajamo najmodernejši lovski zakon, v katerem povsem zaživijo samoupravna načela kot regulator notranjih odnosov in pogoj, da kultiviramo lovstvo do tiste stopnje, kakršnega zahtevajo potrebe moderne družbe.

Da bomo to dosegli pa je potrebno, da siva teorija in mrtva črka postaneta živa resnica in vsakdanja praksa. Zato bi poudaril predvsem pomen prvega načela, iz katerega izvirajo vsa druga, in sicer: enoten odnos do divjadi na vsem slovenskem prostoru.

Novi zakon mora utrditi pogoje za učinkovito in prilagodljivo organizacijsko obliko, ki nas bo povezovala v neločljivo celoto, mora zagotoviti tiste kontrolne mehanizme, ki bodo v interesu širše družbe in povsod uveljavljali njene interese. V skladu z obstoječim stanjem so se izoblikovali trije temeljni organizmi: lovske družine, zavodi za gojitev divjadi posebnega pomena (naravni parki) in organizacije za zrejo in odlov divjadi (obore). Odnose med temi organizmi bi urejali samoupravni dogovori, perspektivni razvoj in koordinacijo ter potrebe skupnih služb in interesov pa bi enotno urejala republiška lovsko organizacija, delujoča na osnovah in principih drugih naših zvez.

Že v začetku javne razprave, ki naj bi prinesla morda še katere nove vidike, moramo poudariti, da je škodljivo omejevati družbeni interes, osebno iniciativo in delo samoupravnega sistema, ki je slovenskemu lovstvu omogočil stopnjo razvoja, ki mu je v primerjavi z drugimi narodi lahko samo v ponos.

Tone Svetina

Jesenski odsevi

Foto L. Briški

Osnovna načela za zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč

I.

Razlogi za sprejem novega zakona

Zadeve s področja lovstva sedaj še urejata zvezni temeljni zakon in republiški zakon o lovstvu. Na podlagi 16. člena ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev pa preneha veljati temeljni zakon o lovstvu najkasneje do 31. 12. 1973. To je prvi razlog, zaradi katerega potrebujemo v Sloveniji nov zakon s področja lovstva.

Drugi, vsebinski razlog pa je naslednji: Nagel razvoj industrializacije in urbanizacije, vse gostejša mreža cest in žičnic, kar omogoča poseg človeka domala v vse kotičke narave, vse to vpliva na normalno in prirodno življenje divjadi (žive narave). XXXII. amandma k ustavi SRS govori o posebnem

družbenem varstvu naravnega človekovega okolja, posameznih območij prirode, flore in favne, kar nas zavezuje, da tudi v tem zakonu širše in pobliže reguliramo to področje. Potrebujemo torej zakon, ki bo urejal širše področje kot dosedanji; torej ne le lov, marveč tudi in predvsem varstvo, gojitev divjadi ter upravljanje lovišč.

Klasični pojem lovstvo in s tem naziv »zakon o lovstvu« ne ustreza več našim družbenim pogojem in dosežkom dosedanjega razvoja lovstva. Lov postaja vse bolj pomemben dejavnik za zaščito favne in okolja. Dobiva torej vse bolj značaj dejavnosti za zaščito okolja in za varstvo narave sploh. Zato je sedanji naslov zakona preozek, kajti tudi vsebinsko se razširja področje, ki ga zajema. Prav tako pa

je temeljno izhodišče naše lovske dejavnosti gojitev divjadi in upravljanje lovišč kot družbenega premoženja.

II.

Novi zakon naj temelji na naslednjih načelih:

1. Enoten odnos do prosto živeče divjadi na vsem slovenskem prostoru

Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč mora prosto živečo divjad obravnavati enotno za vso Slovenijo, tako glede družbenega interesa za varstvo in gojitev divjadi kakor tudi glede dolžnosti, pravic in kontrole vseh, ki jim družba to zaupa.

Za prosto živečo divjad – kot družbeno imovino posebnega pomena – morajo veljati enaka (enotna) načela upravljanja in gospodarjenja, ne glede na nosilca upravljanja. Vsa lovišča moramo smatrati kot gojitvena. Primarna je torej zaščita in varstvo prosto živeče divjadi ter drugih živalskih vrst.

Posamezne površine se lahko izločijo in postavijo pod »poseben režim«, če je to v posebnem družbenem interesu, ko gre za nacionalne parke, kar določajo drugi zakoni (zakon o nacionalnih parkih).

Enotnost se zagotovi z družbenim dogovorom in samoupravnimi sporazumi, ki jih podpišejo vsi subjekti, ki upravljajo lovišča in ki se združujejo v posebno asociacijo.

2. Zrejo divjadi ločiti od gojitve in jo v zakonu obravnavati posebej

V zadnjem obdobju se je v Sloveniji spričo naraščajočega lovskega turizma zelo razvila zreja pernate pa tudi druge divjadi. Zrejališča so nastala tako v okviru lovskih družin kakor posebnih lovišč (voljere, obore). Vzrejene divjadi ne moremo smatrati za prosto živečo, zato naj jo zakon obravnava posebej.

3. Divjad je družbena lastnina in kot naravno bogastvo sestavina zdravega človekovega okolja

V socialistični samoupravni družbi je divjad, ki je družbena lastnina, obravnavana in vrednotena predvsem kot del zdravega, uravnoveženega človekovega okolja, kot del našega naravnega bogastva. Zato načelo »dobrega gospodarjenja« z lovišči obdrži svoj pomen, nikakor pa ne moreta »ekonomska korist« in »dobiček« postati temeljna orientacija za razvoj našega lovstva.

Že sedanji zakon opredeljuje divjad kot družbeno lastnino. Menimo pa, da takšna opredelitev v seda-

njem zakonu ne ustreza več. Zakon mora jasno in nedvoumno zagotoviti, da je divjad samostojna kategorija družbenega premoženja na zemljiški in vodni površini in da je njena ohranitev posebnega družbenega pomena, zlasti s stališča varstva narave in okolja.

4. Dohodek iz lovišča se sme uporabiti samo za varstvo in gojitev divjadi

Iz vsega prostora, kjer živi divjad prosto, se morajo dohodki vračati v lovišča. Tu niso zajeti samo neposredni stroški za gospodarjenje, temveč tudi posredni stroški kakor širša zavarovanja pred naravnimi nesrečami, odpravljanje njihovih posledic in posledic, ki jih prinaša civilizacija, stroški za zaščito okolja, za škodo od divjadi, stroški za znanstveno raziskovalno delo, za vzgojo kadrov itd. Skrb za divjad je pomembna, od družbe zaupana naloga in ne more biti privilegij kolektiva ali posameznika, niti ne more biti sredstvo za materialno okoriščenje.

Zakon naj predvidi tudi možnosti za samoupravno združevanje sredstev iz lovišč. Združena sredstva so potrebna za skupne in enotne gojitvene posege (znanstveno-raziskovalno delo, naseljevanje in ohranjanje avtohtonih vrst divjadi, strokovna literatura, lovski muzej itd.).

5. Lovišča daje v upravljanje občinska skupščina (ali več skupščin), lovišča s posebnimi ali širšimi cilji pa ustrezen republiški organ

6. Upravljanje lovišča se pridobi z ustreznim družbenim dogovorom, ki skladno z določili zakona konkretnije določa namen in pogoje upravljanja

Družbeni dogovor med drugim določa način nadzora nad upravljanjem lovišča in nosilce upravljanja. Občinska skupščina lahko prenese pravice strokovnega nadzora na

ustrezen medobčinski organ ali na ustrezen strokovni organ lovske organizacije.

7. Vključiti se v organizirano varstvo, gojitev divjadi, lov in upravljanje lovišč je neodtujljiva pravica vsakega občana

Občani, ki želijo prevzeti odgovorno nalogo varstva, gojitve divjadi, lovstva ter upravljanja lovišč, morajo biti povezani v lovsko organizacijo, preko katere bodo natančno opredeljene pravice in dolžnosti ter odgovornosti za delo pri upravljanju lovišč.

Člani organizacij, ki jim je družba zaupala gospodarjenje z divjadjo oz. upravljanje lovišč, morajo biti za to strokovno usposobljeni (obvezen izpit).

8. Načelno daje družba lovišča v upravljanje zainteresiranim občanom, ki se za to ustrezno organizirajo v samoupravne kolektive in delujejo na načelu prostovoljnega dela (lovska družina)

Dosedanji razvoj lovstva pri nas in še posebno prvenstveni cilji, ki naj jih vsebuje nov zakon (varstvo okolja in divjadi, kultiviranje odnosa do divjadi in strokovnost gojitve, rekreacija delovnih ljudi itd.) utemeljujejo stališče, da so v glavnem zaradi mnogih razlogov prostovoljni kolektivi (povezani v lovsko organizacijo) najprimernejši za upravljanje lovišč.

Iz dosedanje politike lovske organizacije in praktičnih ukrepov za strokovnost gojitve je docela možen sklep, da prostovoljna lovška organizacija nosi skoraj vse breme za strokovno usposabljanje svojih članov za lov in gojitev (od šol, tečajev, izpitov do Zlatorogove knjižnice itd.); prav tako je možno preko prostovoljnih kolektivov pospeševati rekreacijo in obenem kultivirati splošen odnos ljudi do narave in divjadi. Množičnost in prostovoljnost pri gojitvi divjadi in

V Sloveniji se je odstrel fazanov izredno povečal: v lov. letu 1970/71 je bil 69 600, v lov. letu 1971/72 pa 94 400. Stalež pa se v lov. letu 1971/72 v primerjavi s prejšnjim letom ni povečal. Večji odstrel je bil dosežen s povečanim vlaganjem fazančkov iz fazanerij. V lov. letu 1970/71 smo vložili v slovenska lovišča 37 000 fazančkov, v lov. letu 1971/72 pa 74 600, kar je 78 % odstrela. Z gojitvijo fazanov v naravi se ne moremo pohvaliti, zato bo treba vlagati več sredstev za izboljševanje življenjskih razmer tej divjadi (remize, krmne njive in zimsko krmljenje). Povečati moramo naravni prirastek, kar je cenejše od vlaganja. Vlaganje fazanov je sicer pomemben gojitveni ukrep, vendar se izplača le, če fazane odstrele inozemski lovci, kar pa ne sme biti osnovni namen gojitve. (Iz poročila strok. sekretariata za občni zbor LZS, 20. 1. 1973.)

varstvu narave sta prvini, ki naj jih zakon postavi v ospredje. To načelo seveda ne izključuje drugih možnih oblik upravljanja lovišč, seveda skladno z vsebino predhodnih in naslednjih tez.

9. Določena območja naj se ohranijo kot posebna lovišča, katerih delovanje pa mora biti usklajeno z načeli novega zakona in vključeno v enotno politiko varstva, gojitve in lovstva Slovenije

Nekdanja državna gojitvena lovišča (sedanji zavodi) so bila ustanovljena z nespornim namenom, da bi bila baza za ohranitev in razplod posameznih vrst divjadi.

Zanje so bili izločeni obsežni kompleksi, ki bi še zlasti danes morali biti prvenstveno ohranjeni kot vsestransko avtohtono okolje za naše najpomembnejše in najatraktivnejše vrste divjadi in vedno bolj tudi kot okolje za zaščito ogroženih vrst naše favne in tudi flore. Posebna lovišča morajo biti vključena v enotno politiko našega lovstva. Vzdrževana morajo biti iz trojnih virov:

1. iz sredstev družbene skupnosti, ki ima interes ohraniti avtohtonost posameznih vrst divjadi na našem območju;
2. iz sredstev slovenske lovske skupnosti oziroma organizacije, ki ima interes ohraniti, razmnoževati

in gojiti posamezne najzanimivejše vrste naše avtohtone divjadi;

3. iz dohodkov od rekreacije in turizma, ki pa morajo biti sicer prilagojeni načelom dobrega gospodarjenja in strokovnosti, predvsem pa temeljnim načelom in ciljem našega lovstva, tj. varstvu in gojitvi divjadi.

Zakon naj vsebuje tudi določilo, da organizacija preneha delovati, če ji je bilo lovišče odvzeto.

10. Položaj (status), organizacija upravljalcev lovišč naj temelji na načelih samoupravljanja

Ustavne spremembe nam omogočajo in narekujejo, da v zakonu opredelimo samoupravni položaj

kolektivov, ki upravljajo lovišča in divjad, ki je družbena imovina posebnega pomena.

Lovišča – kot del gojitvenih območij – upravljajo občani, organizirani v lovski organizaciji in delujejo na načelu prostovoljnega dela (lovske družine), ali poklicni lovski kolektivi (zavodi). Oboji se organizirajo na samoupravnih osnovi, in sicer:

- lovske družine v samoupravne organizacije prostovoljnega združenega dela;

- poklicni lovski kolektivi (zavodi) pa v organizacije združenega dela posebnega pomena.

11. Vse te organizacije združene-ga dela (prostovoljne kot poklicne) delujejo skladno z zakonom.

Da bi dosegli gospodarjenje z divjadjo po enotnih načelih na vsem slovenskem prostoru, **se vse te organizacije združujejo v enotno in skupno asociacijo – Lovsko zvezo Slovenije. Ta asociacija deluje na delegatskem načelu.**

Sedanja praksa pozna prostovoljne kolektive lovcev, ki delujejo kot društva, in profesionalne kolektive, ki poslujejo kot zavodi po načelih tržno-blagovnih odnosov. Vsi ti kolektivi naj bodo organizirani kot samoupravne organizacije združenega dela, ki gospodarijo z divjadjo kot družbeno imovino z osnovnim ciljem, da varujejo, čuvajo, gojijo in ohranjajo divjad kot naravno bogastvo in zdravo človekovo okolje.

12. Upravljanje lovišča se pridobi z družbenim dogovorom

Družbeni dogovor skleneta občinska skupščina, kot osnovni nosilec družbene lastnine, in lovška organizacija, kot upravljavec lovišča. Posebna lovišča s širšimi cilji (zavodi), ki jih daje v upravljanje pooblaščen republiški organ, sklenejo družbeni dogovor s tem organom. Za vse pa veljajo ista osnovna načela.

Družbeni dogovor naj skladno z zakonom določi medsebojne obveznosti, pravice in dolžnosti nosilcev družbene lastnine in organizacije, ki lovišča upravljajo. Med drugim naj družbeni dogovor podrobneje ureja:

- obveznosti organizacij, ki upravljajo lovišča, da izvajajo takšne gojitvene ukrepe, s katerimi bi ohranili stalež divjadi in ravno-vesje med naravnim okoljem in divjadjo (favna, flora);

- ves dohodek iz lovišča se mora obvezno vračati v lovišče in za korist divjadi;

- lovske organizacije so dolžne:
- zagotoviti gojitveno-čuvajsko službo;

- zagotoviti krmljenje divjadi v času, ko je to zaradi vremenskih ali drugih vzrokov potrebno;

- zgraditi in oskrbovati potrebno število gojitvenih objektov za krmljenje, nadzor in opazovanje divjadi;

- redno ugotavljati stalež divjadi in o njem obveščati pristojni občinski organ;

- lovška organizacija, ki sprejme lovišče v upravljanje, je dolžna biti član ustrezne asociacije. To naj bi bilo v družbenem dogovoru določeno kot pogoj, da lovška organizacija dobi lovišče v upravljanje;

- organizacija, ki upravlja lovišče, je najmanj enkrat na leto dolžna poročati občinski skupščini (ustreznemu republiškemu organu) o rezultatih gospodarjenja in o problematiki varstva in gojitve divjadi;

- občinska skupščina najmanj enkrat na leto posluša poročilo organizacije, ki upravlja lovišče in razpravlja o problematiki ter ukrepih za varstvo zdravega okolja, gojitve in varstva divjadi;

- v primerih neizpolnjevanja družbenega dogovora med lovsko organizacijo in ustreznim organom občine arbitrira občinska skupščina, vendar to ob upoštevanju mnenja ustrezne asociacije lovskih organizacij;

- družbeni dogovor določa način splošnega ter strokovnega nadzora nad upravljanjem lovišč;

- glede lovskih gostov iz tujine ureja družbeni dogovor minimalne pogoje za tak lov.

13. Enotnost ciljev in akcije pri varstvu in gojitvi prosto živeče divjadi, lovu in upravljanju lovišč zagotavljajo upravljavci lovišč s samoupravnimi sporazumi

Enotna politika varstva in gojitve divjadi in iz nje izhajajoče enotne akcije ter obveznosti nosilcev akcij se skladno z zakonom podrobneje regulirajo s posebnim samoupravnim sporazumom samoupravno organiziranih upravljavcev lovišč v okviru gojitvenih območij. Asociacije upravljavcev lovišč posameznih gojitvenih območij pa sklenejo samoupravni sporazum za celotno območje Slovenije.

Zakon bo lahko le načelno opredelil politiko na področju varstva in gojitve divjadi. To pa zato, ker naj bi imel trajnejšo veljavo. Podrobnosti naj bi skladno z načeli zakona urejale lovske organizacije s samoupravnimi sporazumi.

Tako bi samoupravni sporazum med lovskimi organizacijami določal naslednje:

- ostrejša kriterija lovopusta za tisto divjad, ki jo je treba posebej zaščititi;

- ustanavljanje skupnih strokovnih služb, njihove naloge ter obveznosti do lovskih organizacij in način njihovega financiranja;

- posebne in nujne gojitvene ukrepe v lovskem letu ali pa za daljše obdobje, ki jih narekuje potreba in jih morajo enotno izvajati v vseh lovskih organizacijah;

- način enotnega financiranja založniške dejavnosti, zlasti ko gre za dogovorjene minimalne obveznosti lovcev, da se seznanjajo z osnovno strokovno literaturo;

- dogovorjene obveznosti lovskih organizacij do skupnih skladov za

gojitev divjadi (raziskovalno delo, gojitveni posegi);
– način vzgoje kadrov, njihovo šolanje ipd.

Podpisniki samoupravnega sporazuma izvolijo poseben nadzorni organ, ki ugotavlja skladnost sporazuma z zakonom, spremlja in nadzira izvajanje sporazuma, arbitrira v sporih. Sklepi nadzornega organa za izvajanje sporazumov so za prizadete podpisnike obvezni. Nadzorni organ ima v skrajnih primerih pravico predlagati izključitev posameznih podpisnikov sporazuma. Posledica tega pa je prenehanje pravice upravljati lovišče. Če organizacija, ki upravlja lovišče, ne pristopi k samoupravnemu sporazumu, zgubi enega od bistvenih pogojev za pridobitev pravice do upravljanja lovišča.

14. Poklicna gojitvena lovskočuvajska služba naj bo opredeljena kot javna služba

Divjad kot družbena lastnina in upravljanje lovišč zahtevata tudi posebno opredelitev poklicne čuvajske službe v lovstvu. To službo morajo zagotoviti organizacije, ki upravljajo lovišča. Ker gre za zavarovanje družbenega premoženja, naj zakon opredeli poklicno gojitveno lovskočuvajsko službo kot javno službo.

15. Upravljalci lovišč so dolžni poravnati škodo, ki jo povzroči divjad, škodo na divjadi pa njeni povzročitelji

V ta namen naj zakon predvidi ustanovitev posebnih skladov za plačilo škode, povzročene od divjadi. Ti skladi se formirajo pri organizacijah, ki upravljajo lovišča in v okvirih gojitvenih območij. Skladi gojitvenih območij služijo za intervencijo v primerih, ko višina škode presega materialno zmogljivost organizacije, ki upravlja lovišče. Oškodovani pa so dolžni podvzeti preventivne ukrepe za preprečevanje škode od divjadi.

Škodo na divjadi je povzročitelj dolžan poravnati organizaciji, ki upravlja lovišče po odškodninskih cenah, ki so za to posebej določene.

Prosto živeča divjad je sestavni del narave kot celote in je zaradi tega zagotovitev naravnih hranilnih možnosti za divjad istovetna z ohranitvijo okolja in torej soodgovorna naloga upravljavcev lovišč in upravljavcev gozdnih in kmetijskih površin. Skratka, preprečiti je treba čisto tudi s tega vidika neuteemeljene velike enostranske posege v okolje, katerih posledica so največkrat osiromašenje naravnih krmnih pogojev in zato povečanje škod od divjadi.

Podrobnosti s tega področja kakor tudi dogovorno porazdelitev nalog in odgovornosti je možno doseči z družbenim dogovorom med predstavniki prizadetih dejavnosti. Sem sodi tudi dogovarjanje o skupnih naložbah za biološko, tehnično in kemično zaščito. Ureditev teh vprašanj bo preventivni prispevek k odpravi škod, ki bi utegnile vplivati na normalno gospodarjenje v kmetijstvu ali gozdarstvu.

Po drugi strani pa je treba določiti soodgovornost lovskih organizacij za zavarovanje interesov gozdarskih in zlasti kmetijskih proizvajalcev, saj neurejenost v teh odnosih vsiljuje določene probleme. K premagovanju teh bo brez dvoma prispevalo enotno lovsko gospodarjenje na širših področjih (ustanavljanje skupnih skladov za plačilo škode in enotna merila za ocenjevanje škode).

Kmetijski in gozdarski proizvajalci so dolžni pri načrtovanju in izvajanju svoje dejavnosti (gozdno-gospodarski načrti, uporaba biocidov) upoštevati interese družbe glede varstva in gojitve divjadi.

16. Določiti gojitvena območja po strokovnih načelih gojitve prosto živeče divjadi

Za uspešno gojitev divjadi določi republiški sekretariat za kmetijstvo

in gozdarstvo lovsko-gojitvena območja potem, ko dobi mnenje Lovske zveze Slovenije, pristojnih občinskih skupščin in ustreznih strokovno-znanstvenih institucij.

Lovskogospodarski in gojitveni načrt za taka območja izdelajo skupno organizacije, ki upravljajo lovišča in ki so povezane v ustrezno asociacijo območja. Potrdijo ga občinske skupščine tega območja in organ, ki je ta območja določil.

17. Zakon naj zaščiti vse vrste prosto živečih živali (sesalcev in ptic). Za posamezne vrste divjadi se z zakonom določi lovna doba. Upravljalci lovišč lahko po potrebi omejijo čas, ki je za odstrel divjadi določen z zakonom.

III.

Nova zakonska ureditev ne pomeni posebnih obremenitev za proračun SR Slovenije.

Izvršni odbor
Lovske zveze Slovenije

Mednarodna razstava psov v Ljubljani

S. K.

Pokrovitelj razstave

ing. Miha Košak
predsednik Mestnega sveta Ljubljane

Častno predsedstvo

generalpolkovnik Otmar Kreačič,
predsednik Jugoslovanske kinološke zveze

Lojze Briški,
predsednik Lovske zveze Slovenije
generalpolkovnik Rado Pehaček,
član Sveta federacije

dr. Danilo Dougan,
predsednik Turistične zveze Slovenije

Teodor T. Drenig,
častni predsednik Zveze klubov za vzrejo športnih in službenih psov

Vodja razstave

Franjo Bulc,
predsednik Kinološke zveze Slovenije

Po dveh letih premora je Kinološka zveza Slovenije 1. in 2. septembra priredila v Ljubljani mednarodno razstavo psov. Prvi dan so bili razstavljeni športni, službeni in luksuzni psi, v nedeljo pa psi vseh lovskih pasem. Kljub temu, da razstave niso več odvisne od muhastega vremena, saj je prireditelju že drugič nudila zavetje hala Tivoli, je le povzdignilo razpoloženje prijetno sončno vreme. Že zgodaj zjutraj so se pričeli zbirati lovci-kinologi s svojimi štirinogimi pomočniki. Pristrčno pozdravljanje znancev, ki se že dolgo niso videli, takojšen pogled na psa ob strani solovca, in če je iste pasme kakor njegov, seveda na tistem tudi ocena ter ugotovitev, da bo konkurenca ostra.

Za letošnjo razstavo je bilo prijavljenih okoli 400 lovskih psov,

kar je z ozirom na veliko število takšnih psov pri nas preskromno. Precejšnja je bila udeležba iz okolice Ljubljane, Gorenjske, Štajerske in Primorske, močno pa so zatajili lovci Dolenjske, Notranjske in Kočevskega, ki so včasih pripeljali veliko lepih psov, predvsem goničev.

Goniči, predvsem naše domače pasme, so slovenskemu lovcu še vedno najbolj pri srcu. To dokazuje vsaka razstava, saj je okoli razstavnih boksov vedno velika gneča. Letos so z udeležbo in kvaliteto goničev presenetili Gorenjci in kaže, da imajo nekaj prizadevnih rejcev, ki so se posvetili kratkodlakim istrijancem.

Na prejšnji razstavi smo z žalostjo ugotavljali nazadovanje resastih istrijancev, toda sedaj z veseljem ugotovimo, da resasti istrijanec le še ni obsojen na propad. Skupina izredno lepih resavcev je to potrdila in upajmo, da bo ta, za lov izredno uporaben pes obdržal tudi med našimi lovci dovolj ljubiteljev. Kljub temu, da so med lovci dokaj priljubljeni in številni, pa so bili na razstavi skromno zastopani posavski goniči. Gotovo je vzrok v še dokajšnji neizenačenosti te pasme. Naloga resnih rejcev bi bila,

Državni prvak poentrov, Ari, 6079,
lastnik Andrej Jakil iz Ljubljane
Foto VI. Pleničar

Prireditveni odbor razstave

Franjo Bulc, predsednik; ing. Marijan Cvenkel, podpredsednik; Pavel Cvenkel, tajnik; Viktor Koritnik, blagajnik; Saša Kovač, Slavko Perčič, Rudolf Bernik, gospodarska komisija; Jože Škofic, Miroslav Zidar, Bogdan Sežun, Janez Hojan, Jože Kristen, Slavko Kovač, strokovna komisija; ing. Marijan Cvenkel, Franc Strel, propaganda; Jože Vidic, dipl. vet., veterinarska služba; prof. dr. Mario Avčin, zdravstvena služba.

da se posvetijo tem sicer lovsko zelo uporabnim psom.

Brak-jazbečarji so bili zastopani prilično enakomerno iz vse Slovenije, žal premalo številno. Toda, kar so prikazali naši lovci, bi odlično vzdržalo še tako ostro konkurenco v domovini brak-jazbečarjev, v Avstriji.

Iz leta v leto so številneje in bolj zastopani hanoveranski barvarji, ki prejemale tudi zelo visoke ocene. Mogoče bi kazalo v bodoče navezati stike s kluboma v Avstriji in Nemčiji, povabiti na razstavo za primerjavo tudi njihove pse in kdaj za spremembo poveriti ocenjevanje kakemu avstrijskemu ali nemškemu sodniku. Po dolgem času smo na razstavi videli tudi bavorske barvarje in to v rokah domačih vodnikov. Upajmo, da bo tudi ta pasma našla toliko ljubiteljev kot hanoveranci, posebno še, ker je zaradi svoje gibčnosti in okretnosti primernejša za gorska lovišča.

Številni in izenačeni so bili na razstavi lovski terierji. Zanimivo je, da so bili le še redki razgrajaci med njimi; večina je bila mirna v boksih in kaže, da je dosledna vzgoja v lovski uporabnosti izkoreninila vihravo in brezumno ostrnost, ki je za lov neuporabna, in dala prednost mirnemu in vodljivemu, toda še vedno preudarno ostremu lovskemu terierju.

Velik obisk mednarodne razstave psov v hali Tivoli – Ljubljana

Foto C. Pogačar

Kratkodlaki in resasti jazbečarji so bili tokrat na razstavi po številu in kvaliteti enakovredni. Razveseljivo je, da je bilo manj »razstavnih« jazbečarjev s kratkimi nožicami in globokim prsnim košem, ki skoraj drsa po tleh, in več lovsko uporabnih, krepkih in mišičastih, na dovolj visokih nogah.

Med ptičarji so kot vedno prevladovali po številu in kvaliteti nemški kratkodlakarji. Zelo resni konkurenti pa jim bodo gotovo postali ostrdlaki ptičarji, med katerimi prevladujejo žimavci. Druge pasme ptičarjev so bile slabše zastopane, vendar za lovce zanimive, ker jih redkeje vidijo.

Izredno veliko število španjelov je natančnemu inozemskemu sodniku delalo precejšnje preglavice, saj je šele pozno popoldan končal ocenjevanje. To je tudi opozorilo prireditelju, da v bodoče ne bo preobremenjeval posameznih sodnikov. Razstavljeni ostrženi in sfrizirani koker španjeli, pretežno iz inozemstva, so bili za gledalce atrakcija zase. Lovci, ki pozna koker španjela kot lovskega psa, pa se sprašuje, ali je še umestno, da lovskega kokerja ocenjujemo skupno z izključno razstavnim kokerjem, in ali ju ne bi kazalo ločiti. To tem bolj, ker so pri tej sicer lovski pasmi padle sodnikove pripombe, da bi pes dobil boljšo oceno, če bi ga vodnik ne uporabljal za lov.

Če hočemo rešiti koker španjela kot lovskega psa, bo treba torej čimprej ukrepati.

Število špringer španjelov, ki pa so vsi v lovskih rokah, je bilo zelo skromno. Rejci te pasme so v škripih, ker je zrejna baza zelo ozka, kar pa ni slučaj samo pri nas.

Nemški prepeličarji so se predstavili v odlični kvaliteti. Vendar so rjavci bolj izenačeni, vtem ko bo treba pri gojitvi sercev še veliko načrtnega dela.

Ob koncu razstave je zelo številno občinstvo potrpežljivo čakalo na mimohod prvakov in podelitev nagrad. Mogoče bi bilo na prihodnji razstavi bolje predstaviti občinstvu samo pse, ki so prejeli CACIB, in njihovim vodnikom podeliti nagrade. S tem bi bilo olajšano delo organizatorju, ki je porabil veliko časa, da je zbral vse kakorkoli odlikovane pse za mimohod, skrajšal pa bi se tudi čas podeljevanja pokalov in nagrad. Pri tem podeljevanju bi bilo nujno treba gledalcem predstaviti pasmo in povedati ime psa, ker suho naštevanje števil iz kataloga gledalcem nič ne pove. Vsem drugim prvakom naj bi razdelili pokale in priznanja že sodniki v krogih.

Na letošnji razstavi so končno dobili tudi primerno priznanje rejci najboljših zrejnih skupin, z objavo ocen psov in z nagradami. Znani zreditelji mgr. vet. Dominik Rode

iz Ljubljane za zrejno skupino nemških kratkodlakih ptičarjev, Ivan Caf iz Maribora za zrejno skupino lovskih terierjev, Maks Konečnik iz Kočevja za zrejno skupino hanoveranskih barvarjev in Stanko Valand iz Poljčan za zrejno skupino nemških prepeličarjev so prejeli za svoje uspehe zaslužen aplavz vseh navzočih in spominske pokale. Delu in uspehom rejcev, na katerih sloni uspeh in procvit vsake pasme, bo v bodoče sploh treba posvetiti več pozornosti in priznanja, kar je naloga kinološke in lovske organizacije.

Ko so navzoči ob zaključni prireditvi šolanih športnih psov z aplavzom nagradili nastopajoče pse in vodnike, je bilo priznanje namenjeno tudi vsem drugim kinološkim delavcem, ki so s svojim požrtvovalnim delom omogočili to lepo kinološko prireditev. Iskrene čestitke vsem!

V katalogu Mednarodne razstave psov vseh pasem Ljubljana 1973 je vpisanih:

- 380 lovskih psov 36 pasem, ocenilo jih je 16 sodnikov,
- 322 športnih in službenih psov 51 pasem, ocenilo jih je 11 sodnikov.

Gojitev medveda

Lado Švigelj, gojitveno lovišče Rog

Ne mislim obravnavati vprašanj, zaradi katerih vlačijo medveda po časopisih, predvsem glede njegove nevarnosti za človeka, domače živali in poljske pridelke. Obrazložil bi rad nekaj pogledov na medveda z drugega zornega kota, predvsem kako naj bi lovci gospodarili in ukrepali, da nam bo ta mogočni okras naših gozdov ostal še naprej v primernem številu, zdrav in močan, kot se nam je ohranil skozi tisočletja do danes.

Za uvod nekaj osnovnih ugotovitev o medvedu v slovenskih loviščih.

Medved je naša avtohtona, prvotna divjad. Od davna je nepretrgano poživljal naše gozdove s svojo navzočnostjo. V Evropi je to najbolj zahodni medvedov biotop. Ostanki medvedov so sicer še v italijanskih Alpah, Abrucih in Pirenejih, vendar tam predstavljajo samo še naravno znamenitost, ne pa lovne divjadi, kakor pri nas. Nanjo gleda zahodnjak kakor na eksoto – podobno kot mi na afriške in azijske živali.

Na zahodu so medvedi izumrli zato, ker ta živalska vrsta zahteva posebne pogoje za svoj obstoj in uspevanje. Te moramo poznati in upoštevati, da se tudi pri nas ne bi zgodilo kakor v pretežnem delu Evrope.

Kako smo do zdaj gospodarili z medvedom? Če primerjamo stalež medvedov v zadnjih dvajsetih letih, je na prvi pogled opazen bistven porast po letu 1960. Do takrat je število medvedov postopoma naraščalo od sto na dvesto glav. Po tem pa se skokovito dvigne na približno tristo; to število zdaj že deset let najdemo v uradnih statistikah lovske organizacije. Natančnejša števila so razvidna iz tabele o staležu in odstrelu medvedov od leta 1951 do 1971.

Porast števila medvedov sovпада s prepovedjo uporabe cianovodikovih ampul. Povečan odstrel je bil omogočen šele s prepovedjo po-

Obisk medvedov na mrhoviščih lovišča Rog

Mrhovišče	Enoletni medvedi	2–4 letni	5 in več letni	Medvedke z letoš. mladiči	Medvedke z enolet. mladiči	Medvedke z dvelet. mladiči
April 1972						
Moste	1	1				
Keln	1	4	1			
Stojna	2	1			1 + 4	
Staje				1 + 3		
Svetli potok		1	1	1 + 1		
Hrib		1	1			
Štale		1		1 + 2	1 + 1	
Mlinarska pot	2				1 + 1	
Štumfna		1		1 + 2	1 + 3	
Štrbenk		1				1 + 2
Šenberk	1			1 + 2	1 + 3	
Kamnolom		1			1 + 2	
Skupno	7	12	3	5 + 10	6 + 14	1 + 2

Oktober 1972

Moste		1		1 + 1		
Keln	1	2	1			
Stojna		1		1 + 2		
Staje	1	1				
Svetli potok	1	1				
Hrib			1	1 + 1		
Mlinarska pot	1	2	2			
Šenberk			1			
Skupno	4	8	5	3 + 4		

November 1972

Moste	2	1		1 + 1		
Keln	2		1	1 + 1		
Stojna		1			1 + 3	
Staje	1	1				
Rajndol	1					
Svetli potok	2					
Hrib			1	1 + 1		
Mlinarska pot	1	1	1			
Šenberk				1 + 2	1 + 3	
Štumfna				1 + 2		
Štale		1		1 + 1		
Skupno	9	5	3	6 + 8	2 + 6	

laganja strupa. Toliko medvedov, kolikor jih zdaj letno odstrelimo lovci, je prej padlo na ampule, nastavljene lisicam in volkovom.

V tabeli navedeni podatki o staležu so po mojem mnenju nekoliko previsoki. Vendarle pa je iz njih razvidna tendenca rasti ali pa upadanja števila medvedov. Pri staležih se pretirava zaradi že znanega

Stalež in odstrel medvedov v Sloveniji

Leto	Stalež	Odstrel
1951	109	—
1952	128	—
1953	139	—
1954	136	1
1955	142	1
1956	167	6
1957	177	2
1958	218	7
1959	175	6
1960	240	6
1961	227	10
1962	290	8
1963	299	27
1964	329	16
1965	362	24
1966	346	28
1967	323	43
1968	278	36
1969	302	38
1970	288	47
1971	284	36

dejstva, da ima medved velik življenjski prostor in se ista žival pojavlja na območjih dveh, treh ali še več lovskih organizacij. Tako je en in isti medved registriran v staležih več upravljavcev lovišč.

Ne glede na to, ali je cenitev točna ali pretirana, pa drži, da se v zadnjem desetletju stalež medvedov ni bistveno spremenil. Goto-vo pa bistveno ne nazaduje. V tem pogledu slovenskim lovcem ne gre

Medvedov pozdrav

Foto dr. J. Pesjak

Medved, ki ga je ocenjevalna komisija marca letos na mednarodni razstavi lovskih trofej v Torinu proglasila za novega svetovnega prvaka. S svojimi 419,50 točkami je prekosil romunskega medveda, prejšnjega svetovnega šampiona, skoraj za 21 točk. Dolžina kožuha je 223,5 cm, širina pa 145,5 cm. Medveda je uplenil novembra 1972 v lovišču »Jelen«-Snežnik H. J. Schnepp, lovski gost iz Nemčije. Kožuh svetovnega prvaka je proglašen za naš naravni spomenik posebnega pomena, zato ostane v Sloveniji in bo kmalu razstavljen v lovskem muzeju v Bistri

Foto J. Klavora

Ob mrhovišču

Foto L. Švigelj

očitati, da smo slabo gospodarili z zaupano nam divjadjo. To kljub temu, da je bilo zadnje čase čutiti s strani nekaterih upravnih organov težnjo, da se število medvedov zdesetka. V lokalnem časopisju pa so se od časa do časa pojavljali članki,

ki so senzacionalno pretiravali o medvedovi nevarnosti celo za ljudi, posebno za šolske otroke iz oddaljenih vasi.

Kljub temu pritisku je do zdaj lovskim organizacijam vedno nekako uspevalo, da ni bilo treba prehudo

poseči v osnovni medvedji stalež. Pač pa je pri gojitvi medvedov prišlo do drugih nezaželenih pojavov, katerih bi se rad dotaknil. V zadnjih letih so namreč vidne bistvene spremembe v starostni, deloma pa tudi v spolni strukturi medvedjega rodu. Pri vsaki populaciji, ki je človek ne spreminja nasilno s svojimi ukrepi, je določeno številčno razmerje med mladimi, srednje starimi in starimi živalmi. Tudi spolno razmerje je konstantno – pri večini divjih živali nekako 1 : 1.

V tem pogledu pa je naravno ravnotežje pri medvedu krepko porušeno. Poglejmo samo tabelarni pregled prihajanja medvedov na mrhovišča v gojitvenem lovišču Rog v aprilu, oktobru in novembru 1972! Vidimo, da je bilo aprila opazovanih skupno 60, oktobra 24 in novembra 39 medvedov. To je brez dvoma lepo število za površino 44 000 hektarov lovišča. Prihajanje medvedov v oktobru in novembru je bilo slabo in neredno zaradi neugodnega vremena in delnega obroda hrastov.

Če analiziramo aprilsko stanje, vidimo, da so bili opazovani:

3 pet- in večletni medvedi,
14 dve-, tri- in štiriletni,
21 enoletni (medvediči),
10 mladiči (medvedki),
12 medvedke.

Vemo, da je medvedova življenjska doba okrog 25 let. Če napravimo po tabelarnih pregledih primerjavo in vzamemo kot mejo izpolnjena 4 leta starosti, dobimo naslednjo sliko:

Meseci v letu 1972	Medvedi do 4 let starosti	Medvedi nad 4 leta starosti
April	45	15
Oktober	16	8
November	28	11

Odstrel in stalež medvedov v loviščih LD Slovenije

Iz statistike LZS

Lovska zveza	Odstrel v lov. letu 1971/72				Pomlad. stalež v letu 1972
	medvedič	medved	medvedka	skupaj	
Bela krajina	—	1	—	1	17
Celje	—	—	—	—	1
Gorenjska	—	—	—	—	—
Gorica	—	1	—	1	9
Gor. Radgona	—	—	—	—	—
Idrija	—	—	—	—	3
Kočevje	1	5	5	11	53
Koper	—	—	—	—	—
Ljubljana	—	1	2	3	44
Ljutomer	—	—	—	—	—
Maribor	—	—	—	—	1
Notranjska	—	1	—	1	38
Novo mesto	—	1	2	3	26
Posavje	—	—	—	—	—
Postojna	1	—	—	1	25
Ptuj	—	—	—	—	—
Prekmurje	—	—	—	—	—
Zasavje	—	—	—	—	—
Skupaj 1971/72	2	10	9	21	(1972) 217
1970/71	4	7	18	29	(1971) 225
1969/70	—	—	—	24	(1970) 228

Za 4 leta medvedove življenjske dobe 66 do 75 % celotnega staleža, za ostalih 20 let medvedovega življenja pa 25 do 33 %. Pa še teh malo starejših medvedov so večji del medvedke, ki ostanejo pri življenju zato, ker so v času spomladanskih lovov največkrat še v brlogu pri mladičih.

Ne trdim, da je klasifikacija najbolj primerna. Vendar smo jo lovci goj. lovišča Rog sprejeli in izdelali iz povsem praktičnih razlogov. Vemo, da v praksi lovec največkrat lahko uvrsti medveda le v eno izmed treh kategorij: mlad, srednji in zrel. Kajti opazovanje in ocenjevanje se vrši deloma po sledovih, deloma pa v nočnem času, ko že sami različni svetlobni pogoji lahko vplivajo na to, da lovec razvrsti medveda enkrat v eno, drugič v drugo starostno kategorijo. Razen tega vemo iz izkušnje, da ima nekdo večje, drugi manjše oči. Vsekakor pa drži, da daje ta klasifikacija približno sliko starostne strukture medvedjega rodu. Iz nje sledi osnovna ugotovitev, da starih, zrelih medvedov skoraj nimamo več.

Še en podatek, ki kaže, zakaj je prirastek pri medvedih zadnja leta razmeroma velik in seveda s tem še bolj kviri starostno strukturo: od leta 1951 do 1971 je bilo v gojitvenem lovišču Rog uplenjenih skupno 122 medvedov. Od tega 94 samcev in 28 samic.

Podobno ali pa še slabše je stanje v vseh drugih slovenskih loviščih, kjer imajo medveda. Pri nas že od leta 1963 dalje vodimo staleže in odstrele po starostnih razredih. Posebno zadnja leta skušamo premakniti težo odstrela na mlajše medvede. Pri tem smo večkrat zvedeli za kritike lovcev, češ glejte jih, medvede pobijajo kar od kraja, kar pride pred cev – že mladičem več ne prizanašajo.

Če hočemo uspeti, se moramo v prizadevanjih združiti vsi, ki krojimo medvedu usodo. Gospodarjenje z medvedom bi moralo biti enotno za vse slovensko ozemlje.

Zapušča mrhovišče

Foto L. Švigelj

Pri tej divjadi se še posebej kaže potreba po širšem obravnavanju problematike in enotnih kriterijih pri načrtovanju.

Kriteriji se spreminjajo: enako kot padajo še danes posmehljive pripombe na račun lovske organizacije, ki odstrel nedoraslega medveda, je še pred 15 leti v Kočevju in

še marsikje veljalo načelo, da ne streljamo jelena, če ni vsaj dvajseterak. Odstrel šibkega, mlajšega jelena je veljal kot nelovski. Pri jelenjadi je bil medtem že narejen korak naprej in tudi med lovci v odročnih krajih počasi prodira prepričanje, da je treba pri načrtovanju upoštevati starostno in

Odstrel in stalež medvedov v loviščih lov. gospodarskih organizacij Slovenije

Iz statistike LZS

Lov. gospodarske organizacije	Odstrel 1971/72	Pomladanski stalež 1972
Fazan, Beltinci	—	—
Jelen, Stari trg	4	17
Kompas, Petrovci	—	—
Kozorog, Kamnik	—	—
Ljubljanski vrh, Ljubljana	1	3
Pohorje, Maribor	—	—
Prodi, Tolmin	—	—
Rog, Kočevje	10	40
Triglav, Bled	—	—
Žitna gora, Ljubljana	—	4
Skupaj 1971/72	15	(1972) 64
1970/71	18	(1971) 59
1969/70	14	(1970) 60
Skupaj LD Slovenije in lov. gospodarske organizacije		
1971/72	36	(1972) 281
1970/71	47	(1971) 284
1969/70	38	(1970) 288

spolno strukturo staleža v enaki meri kot kategorizacijo po kvaliteti.

Tudi pri medvedu bi morali biti odstrelni načrti prilagojeni biološkim zakonitostim. Pri jelenjadi in srnjadi velja nesporno načelo, da mora znašati vsaj polovico odstrela mlada divjad. Dalje skušamo tudi spolno razmerje obdržati čim bolj naravno. Pri medvedu pa si naivno predstavljamo, da bomo iz leta v leto lahko odstreljevali za ves prirastek le zrele ali pa vsaj dorasle medvede. Stanje, kakršno je danes, nas bo samo prisililo, da bomo začeli streljati mlade živali. – Sicer pa to tudi že delamo, ker enostavno zrelih skoraj ni več.

Pri sedanji situaciji pa ni dovolj, da streljamo na leto polovico mladih medvedov, ker je struktura staleža že močno spremenjena v škodo starejših letnikov. Nekaj let bi moralo biti težišče odstrela pretežno na mlajših medvedih, srednje stare pa bi morali pustiti, da dozori. Vendarle bi bil že velik uspeh, če se odločimo za odstrel po naslednjem merilu:

tretjina mladiči in enoletniki,
tretjina 2 do 5 letni medvedi,
tretjina nad 5 let stari medvedi.

Od mladičev v prvem letu starosti bi odstrelili šibkejše. Praviloma tudi po enega ali dva od legel s tremi ali več mladiči. Marsikdo bi ga rad uplenil in imel nagačenega. Tudi lovski turisti so se že zanimali za tak odstrel – seveda po primerni ceni.

Potrebno je odstreliti tudi določeno število medvedk. Odstrel naj bi izvršili pretežno spomladi, in sicer izmed manjših samic, ki vodijo enoletne mladiče (v 2. letu starosti). Ti so že razmeroma samostojni. So v enakem položaju kot tisti, ki jih pustijo medvedka pred zimo same, stare približno eno leto, ko gre decembra v brlog zaradi kotitve. Da ostanejo enoletni mladiči sami, je torej čisto naravno.

Namen članka je, prikazati problem, ki nastaja zato, ker se je človek oddaljil od narave. Stremeti je, da se ponovno vzpostavi stanje, podobno tistemu, preden je človek začel posegati v naravne procese s svojimi gojitvenimi ukrepi in pokvaril vse, česar se je dotaknil.

Omenim naj še krmljenje medvedov. Medved je velika zver, ki pri današnji gostoti ne dobi dovolj hrane v naravi. Lovci jo moramo dodatno krmiti. To predvsem v spomladanskem času, ko pridejo medvedi čisto medli iz brloga, narava pa ne nudi dovolj za pod zob. Od časa do časa je medvedom treba nuditi nekaj hrane tudi v poletnem času. Če pa ni gozdnih plodov, tudi jeseni, da si naberejo dovolj tolšče za zimo.

Praktično se pa pri večini lovskih organizacij dogaja, da dajo lovci konja teden dni pred lovom na mrhovišče, ki je sicer vse leto prazno. Seveda pride pogosto do razočaranj, ker medved v času polne lune sploh ne prime mrhovine ali pa prihaja neredno, da ni uspeha pri lovu. Sploh se pri medvedu več-

krat vrtimo v začaranem krogu. Ker ne prihaja redno na mrhovišče, ne moremo računati s precejšnjo gotovostjo, da ga bo gost uplenil in tako tudi ne na finančni uspeh. Torej se ga ne splača krmiti. In ker ga ne krmimo, ni reden na mrhovišču.

Kot sem že omenil, bi bilo nujno medvede vsaj v pomladnem času redno krmiti. Prepričan sem, da bi s tem preprečili ali pa vsaj omejili vsakoletne selitve medvedov v Zassavje, na Gorenjsko in celo v Avstrijo.

Seveda je za marsikatero lovsko organizacijo to težko zmožljivo breme. Lovišča z medvedi pa so med najbolj pasivnimi. Deloma bi se dalo odpomoči s tem, da bi vsak uplenitelj, tudi član organizacije, plačal za medveda primerno odstrelnino. Odstrel ni in nikoli ne bo tolikšen, da bi vsakdo lahko računal na medveda. Kdor pa hoče priti do take trofeje, naj nekaj zanjo žrtvuje. Odločiti se je treba: ali zastonj loviti in pustiti, da narava sama skrbi za divjad, ali pa najti denar za krmljenje!

Hura, na jelene!

Matija Koce

Naše lovišče slovi po tem, da ima poleg lovcev tudi divjad. Celo jelenov je nekaj. Sicer trdijo naši ta višji, da je z njimi velik križ. Namreč spomladi in poleti se mrhe rogate brezobzirno pasejo po polju in delajo škodo, ko pa pride lov, zginejo kot kafra. Menda se preselijo v sosednje lovišče. In naši ta višji tuhtajo: »Jeleni so, jelenov ni; škoda je, denarja ni; plan je, odstrela ni... Kaj storiti? Ko bi bil vsaj dober ruk, pa ni.«

»Kaj, da ruk ni dober,« se vmešam, »saj vendar tulijo vsako leto, da

kar odmeva po dolini. Le kdo si upa trditi nasprotno!«

Tako sem sklenil, da slavo našega ruka ponesem v lovski svet. Naj se cede sline zavisti tistim, ki se stalno otepajo zajčjih dlak in ptičjega puha!

Ni daleč nazaj, ko sem s težkim govejim trobilom stopil v mesečno noč. Korak mi je zaneslo na naše rukališče, vsakoletno zbirališče ženitovanjskih vročkrvnežev. Povzpnem se na star grčavi hrast, od koder mi je rukališče kot na dlani. Namestim se, kolikor se da udobno

v njegovo široko rogovilo. Težko goveje trobilo obesim na vejo, a čutara z rumom in čajem mi je najbliže pri roki.

Mesec se je že krepko hahljal na nebu, ko se je oglasil prvi. Iz za obnošenega hubertusa zbežam svoj 2 krat 8 krat 30 in skušam v smeri razvejane lesnike uzreti spolnega nestrpneža. Ne iščem dolgo, ko ponovno zaruka. Aha, tam je! Če se ne motim, sedi na veji. Še dobro ne odneha ta, se oglasi nekje na griču že drugi. Trobi kot ladijska sirena. Iščem ga, iščem..., seveda, na preži nad gostilničarjevo deteljo je. Po lesketajoči se glavi v mesečini prepoznam gospodarja. Takrat se oglasi spet novi. Nekje zadaj za vrtovi zavija otožno, ljubče, kakor da vabi kakega spolnega iztirjenca. Verjetno tisti zaslanjani bradati gozdar, si mislim. Nato se je začelo in se sprožilo kot plaz v planini. Tulilo, rohnelo in zavijalo je po polju, se razlegalo v gozd in v vas.

»Jih slišite?« razločno čujem z vetrom iz vasi starega Gampuša. V mislih vidim bližnje sosedo, kako pred njegovo hišo stoje in drhte v prijetnem razburjenju.

»Počakajte, pokažem vam, kaj pomeni pravi jelen,« se razburim, »vi trobente trobentaste!«

Z levico sežem še po zadnji požirek rumovega čaja, z desnico pa krepko oprimem trdo roževino našega še v okupaciji ubitega vola. Nekajkrat povzamem sapo, globoko vdihnem, pritisnem ožji rob na usta, nato pa surovo zarohnim v temno roževinasto luknjo. Oči se mi izbulijo, čelo orosi, loteva se me omedlevica. Toda ne, rog še krepkeje pritisnem na usta in s poslednjimi močmi uspem dokončati svoj ruk. Drugi jeleni so, kot bi odrezal, spoštljivo utihnili. V vasi so se jela odpirati okna in stari Gampuš je strokovnjaško pripomnil: »Ta pa ta. To ti je jelen!« Še sem sopel, kakor da bi hodil v breg, ko se v smeri vasi kar na poti spet oglasi »jelen«. Dvignem daljnogled. Seveda, naš disciplin-

ski. Racasta hoja je potrjevala, da resnično naskakuje ta stari, neustrašni veteran. Iz globokega spoštovanja sem sklenil, da ga ne bom prikrajšal za lovski užitek. Napadalno sem mu odrulil. Da bi bil še bolj prepričljiv, sem nekajkrat besno udaril s trdo roževino po grčavi hrastovi veji, ko da tolčem z rogovjem. Disciplinski me je hotel očitno držati na kratko in me spraviti v bes, saj je vztrajno kašljal v rog, da sem se mu komaj utegnil odzivati. Bil je le še za slab šibreni strel oddaljen od mene, ko sem se začel že po malem kesati. Utihnil sem in nisem vedel, kako naj končam napeto vzdusje. Nenadoma nekaj zašušti pod menoj. Ozrem se navzdol, in glej smolo, težko volovsko trobilo se mi izmuzne iz rok in neusmiljeno zalomasti po hrastovih vejah ter zamolklo pade na tla. Navzgor proti meni se ozre preplašeni obraz samega starešine. V očitni zadregi

me zmedeno vpraša: »Si ga videl?«

»Koga?« odvrnem.

»Jelena,« dé on.

»D-da, n-ne,« zajecijam, »tu doli je padel.«

Nato pospravim svojo kramo in ves otrdel zlezem z drevesa. Disciplinski je gotovo stanje doumel, saj se je že oddaljeval in venomer ruka. Verjetno je hotel napraviti vtis, ko da je pravi jelen. Nato sva s starešino izmenjala par strokovnjaških besed o letošnjem roku. Tudi drugi »jeleni« so očitno že doživeli vrhunec lovskega užitka. Tu in tam se je nažgal in ugasnil kak žaromet. Nisem vedel, kako naj se izmuznem, ko se je visoko v pobočju spet oglasil jelen. Spoštljivo sem se poslovil z izgovorom, da vem, kje ruka in da grem poskusit srečo. Resnično sem odšel v smeri ruka in na svoje veliko presenečenje ugotovil, da gre tokrat za pravega jelena. Počakal

ga bom v stelniku, sem sklenil. Tam imajo prehod. Pohitel sem v mesečino in kaj kmalu sedel ob robu čistine v bližini umazane mlake. Nisem dolgo sedel, ko se je oglasil tik nad menoj. Skoraj sem planil in stekel v smer kolovoza, tako me je iznenadil neposredni stik z divjino. S tresočima rokama sem držal pri očeh daljnogled in iskal njega, ki je tako razburil mojo zavest. Z dvignjeno glavo je stopal navzdol proti mlaki. Mladenič, sem ugotovil. Pomirjen sem ga opazoval, ko se je povaljal v blatu. Niže doli na polju je nekdo zatulil. Jelenček je oprezno dvignil glavo in strigel z uhlji. »Kolega,« sem ga nagovoril, »raje pojdi nazaj. Tam doli te čaka cela lovska armada.« Urno je šinil pokonci, otresel blato in kakor da razume, zalomastil v varno zavetje goščave. Potešen in umirjen sem stopil proti domu. Da je bil pravi, sem sam pri sebi pomembno razglabljal in nič hudega sluteč korakal po poti. Nenadoma mi nekaj zaslepi

oči. Podzavestno dvignem roko in zakrijem obraz.

»Saj sem ti rekel, da ni pravi,« je nekdo nejevoljno zagodrnjal. Bila sta dva – naša. Od nog do glave opremljena in oborožena sta me obstopila.

Prvi je z vidno zavistjo zapičil pogled v moj orjaški rog.

»Dobro rukaš,« reče, a drugi pristavi: »Skoraj sva te imela za pravega jelena.«

Hotel sem jima dokazati, da nisem rukai, jaz, temveč jelen, pa nista verjela. Celo norčevala sta se, da kar dobro obvladam lovsko latinsščino.

»Kakor hočeta; bil je izrazit trileten mladenič,« še važno pristavim in nadaljujem svojo pot proti domu.

Na domače dvorišče sem prišel že v zgodnjem jutru. Hišna vrata so bila zaklenjena. Zlezel sem v senik in se zaril v svežo otavo. V polsnu sem še slišal, kako jeleni v avtomobilih zapuščajo rukališče. Nato sem se pogreznil v bogata lovišča.

tem težavam se pa le mnogi lovci in nelovci ne odpovedo psu. Večina nelovcev nima do psa takšnih zahtev kakor lovci. Zadostuje jim ljubkost in privrženost. Dandanes je zlasti v velikih mestih mnogo zapuščenih starih ljudi, samskih ali zakoncev, ki imajo sicer obstoj zasi-guran npr. s pokojnino, vendar jih tare samota. Za omilitev te gojijo poleg drugih malih živali, zlasti ptičev in mačk, mnogi tudi pse. Ljudje, ki nimajo komu izkazovati svoje ljubezni in dobrote, naravnost z bolestno pozornostjo skrbijo za svoje živali. To postaja včasih že čudaka, zlasti če jih pokopujejo na posebnih pokopališčih in jim postavljajo nagrobnike.

Pri lovcih je drugače. Ni tako redko, da pes, ko odraste, ni tako idealno lep, kot si je lastnik želel, ali pa je celo v njegovih očeh krasotec, kinološki sodnik pa najde na njem kup pomanjkljivosti. In na mah pes ni več tako priljubljen; oboževanje se spremeni v krivično zapostavljanje. Podobno in še česče je razočaranje pri šolanju psa. Šolanje v praksi ni tako enostavno in uspešno, kakor kdo misli ob branju strokovnih knjig, v katerih često niso dovolj poudarjene težave. Pes mogoče ni uspešen na tekmi, pa tudi pri praktičnem lovu ni uporaben ali kvečjemu le delno, da več škodi, kot koristi. Pričakovane slave z vrhunskim psom ni, sanje so se razblinile kot jutranja meglica. In tedaj se odloči lastnik, da bo poskusil še enkrat. Toda kam s sedanjim psom? Naenkrat je to cel problem. Dandanes ni več mogoče najti tepčka, da bi kupil »psa v žaklju«. Slabe lastnosti pridejo na dan. Končno bi ga že dal tudi zastonj »v dobre roke« ali komurkoli. Na veliko presenečenje še takega interesenta ni. Da, treba ga bo odpeljati v gozd, dobro pomeriti od blizu v glavo in ga poslati v večna lovišča. Sklenjeno. Toda ta dan je pes v gozdu tako priden, iz oči mu odseva takšna zvestoba. Ko dvigneš puško, te tako milo pogleda, da se ti zga-

Pes in njegova smrt

Ludvik Marič

Redek je lovec, ki si ne bi želel psa, lovskega psa. Čistokrvnega, lepega in uporabnega za lov, da bi se postavil z njim. Ta želja obide zlasti lovca začetnika. Če izhaja iz družine, kjer so že imeli lovskega psa ali pač psa, ima o psu vsaj nekaj pojma. Vendar sedaj ne bi pisal o nabavi in izbiri psa ter o njegovi zreji in šolanju. Prav nasprotno, o tem namreč, kako se iznebiti psa, če smo nad njim razočarani, če je kronično bolan, invalid, onemogel, ostarel, ko ni za nobeno rabo, ko je pač odveč.

Vzdrževanje psa postaja vedno težje. Zlasti v mestih je težko imeti psa v stanovanju. Če ga moramo

držati v stanovanju, je skrajna snaga nujna. Ob kakem bloku z urejeno okolico pa niti ne najdemo mesta, kjer bi ga smeli dnevno česati in krtačiti. Toda psa moramo večkrat peljati na prosto, da opravi telesne potrebe. To včasih ni bil problem, danes pa zahtevajo v tujini po gosto naseljenih mestih, da lastnik nosi s seboj plastično vrečko in lopatko ter pobere pasje iztrebke. To gotovo ni najprijetnejše delo. Marsikje pri nas je naravnost nemogoče dobiti za psa ceneno meso; tako postane tudi prehrana draga ali neprimerna, to tem bolj, ker pri nas menda še ni konzervirane pasje hrane. Kljub

neta srce in vest. Če bi sedaj pritisnil, bi vse življenje čutil, ko da si morilec. Kaj če bi ga dal lovskemu čuvaju, da bi to opravil. Ta verjetno ni tako čustven, saj marsikaterega potepuškega psa pošlje v pasja nebesa. Toda vseeno bi bil sokriv njegove smrti. In že se vračata lovec in pes iz gozda domov.

Zadeva je še bolj komplicirana, če so pri hiši žena in otroci, katerim se je pes priljubil. Četudi jim obljubite drugega psa, se jim zdi sedanjemu nenadomestljiv. Kaj je njim za dobro oceno, za dober nos, prinašanje! Saj je doma tako priden kuža.

Pojavi se vprašanje, če je pravilen tak čustven odnos do živali, ki ne služi potrebnim namenom, ali pa je treba postopati po mišljenju, da pes pač ni človek, ampak žival kakor vsaka druga, da je zato na svetu, da koristi človeku, in ko ni več uporaben, ga likvidiramo, ne da bi trenili z očesom. Ali ima človek, ki tako misli, srce? Je res iz hladnega kamna? Toda razum nima sedeža v srcu. Čustvenost se mora žal mnogokrat umakniti razumu in razsodnosti!

Pomislite, lovski pes je zvesto in potrpežljivo služil gospodarju kakih dvanaest let. V lepem, grdem in mrzlem vremenu, ob dobri in slabi volji gospodarja. Dosegel je pasjo starost, muči ga revmatizem, na pol je gluha, na pol slepa. Pri hiši je že njegov isker naslednik. Res je nadležna, na poti marsikomu. Toda, ali ni zaslužila, da bi ostarela še poleževala ob gospodarjevih nogah, ga spremljala s svojim motnim, vendar vdanim pogledom, mu pomahal z repom in da bi ga gospodar včasih pobožal po osiveli glavi? Pač, zaslužila je vse to – zvestobo za zvestobo. Ni pravega lovskega srca, ki bi ukrepalo drugače! Ko je pa pes tako oslabil, da zaradi tega tudi sam trpi, tedaj se je treba za vedno posloviti. Veterinar naj ga brez bolečin pošlje v večna lovišča!

Ob zaključku mednarodne razstave psov v Ljubljani je bil mimohod prvakov in podelitev nagrad najuspešnejšim rejcem in gojiteljem psov. Na sliki: Franjo Bulc, predsednik Kinološke zveze Slovenije, daje nagrado in čestita vodnici ostrordlakega nem. ptičarja Dona Ledavskega, JRPos 2735, ki je na tej razstavi ponovno dosegel državno prvenstvo in CACIB Foto C. Pogačar

Lovec težko pozabi svojega zvestega pomočnika na lovu in slavo-spevi njegovemu znanju ter nadarjenosti nemalokrat polnijo stolpce lovskih revij. Včasih objektivno, včasih malo napihnjeno. Končno je tudi pretiravanje razumljivo, saj je lovec pač vse to videl s svojimi očmi.

V priročnikih za zrejo in šolanje psov najdemo tudi navodilo, da je treba slabotna in nadštevilna ščeneta brezobzirno pokončati. Vendar je v njih zelo redko navodilo, kako naj bi to opravili. Treščiti ob betonska tla, utopiti, ustreliti s puško na zračni pritisk v glavo čisto od blizu, da točno zadene? Ko sem bil še otrok, so pri sosedu imeli psico in dvakrat na leto so »klali« nepotrebna ščeneta. Skopali so majhno jamo, treščili komaj rojene psičke vanjo in zagrebli, dvomim, če ne žive. Tedaj sem prepaden gledal to početje in še danes ga ne morem pozabiti. Zato, če že morate to nekako opraviti, nikarte pred pričami, čeprav se morajo tudi otroci na marsikaj navaditi! Potrudite se, da mlado življenje ugasne res v hipu!

Stari priročniki vsebujejo še navodila za kazenski strel pri šolanju. Ta je bil včasih zaradi neprimerne naboja ali razdalje celo smrten, mnogokrat pa je povzročil invalidnost ali neplodnost. Čeprav piše Diezel v svojem »Malem lovu«, v svoji VI. izdaji leta 1887, da je neka ptičarka, ki je strastno gonila zajca, dobila že dolgo zaslu-

ženo nagrado ne v zadnjo plat, temveč v glavo in da psa, če načne ali celo žre divjad, z dobrim strelom v glavo za večno napravi-mo neškodljivega, kljub temu svari, da je to storiti le tedaj, če ni nobenega opravičila, npr. glad. No, od tistih časov se je šolanje psov precej spremenilo in postopamo z njimi bolj humano. Trenutna razburjenost je slab, krivičen in grozovit sodnik, kot je že stari Diezel napisal. Kdor se ne more obvladati in mu jeza prekipi, ta naj se ne loti šolanja in vodenja psa!

Pes je več kot »zgolj objekt neke vrednosti« (Naš lov II), zato tudi v lovišču pazimo, da ne pobijemo nedolžnega cucka, ki se slučajno enkrat in celo brez grešnih namenov znajde na poljski poti na sledu svojega gospodarja, ki je šel delat na polje. Pravih psov-roparjev v lovišču ni tako lahko dobiti pred cev in izvršiti sodbo, čeprav so redno v lovišču.

V Našem lovu II tudi piše, da »dorasle pse pokončati navadno ni naloga rejca«. Včasih so to delali konjederči, vprašanje, na kakšen način. Danes ponekod pri nas ni več te neugledne, čeprav včasih potrebne obrtne dejavnosti. Kdo naj torej to stori, če je neizbežno? Jaz ne morem. Če tudi vi ne, potem prosite kakega lovca z zanesljivo mirno roko ali veterinarja. S smrtjo je življenje za večno uničeno, tega se je treba zavedati, preden se odločimo, čeprav gre za življenje psa.

XIX.

Jozelj in Vencelj sta šla po lovski stezi, ki prečka strmo pobočje Skednjev. Gazila sta sneg in se opirala na gorski palici. Vencelj jo je ubiral naprej, Jozelj, ki so mu leta stopila v noge, pa je zastajal. Na Robu, kjer se steza prevesi, se je ustavil. Otrl si je potno čelo in pogledal po dolini, ki jo je zastirala rahla megla. »Kako beži čas,« je pomislil, »jesen se je mimogrede previla v zimo!«

Prsk je bil že mimo, gosta pa ni bilo nobenega. Jozelj je pričakoval, da bo gamsov čop le koga privabil v njegove robe, pa ni prišel niti Herman. Odkar je zapadel sneg, je bil Jozelj še posebno slabe volje; vsak dan je šel s skrbjo v gore. Z Venceljem sta pogosto opazila čudne sledove: bili so tudi visoko v gorah, kar se prejšnja leta ni dogajalo.

Lovca sta gazila na celo. Ker je bil sneg južen, je bila pot naporna. Jozelj je zelo zaostal.

Na Prevalu ga je Vencelj počakal. Kot bi bil enakih misli, je predlagal Jozlju:

»Jaz bi krenil skozi Strme konte proti Debeli peči, če vam je prav. Teren bi presledil in rad bi videl, koliko je tam gamsov.«

Jozelj je bil njegovega predloga zelo vesel. Odvrnil mu je:

»Kar pojdi, če te mika, jaz bom šel pa v Macesnovce, tam sem pred tednom nastavil kuni. V koči se bova dobila.« Tako sta bila hitro domenjena, toda stari lovec si je mislil: »Pojdi, toda trda ti bo predla!«

Vencelj je po strmem, slabo poznanim terenu hodil z veliko težavo. Uro in pol se je mudil med pobeljenimi stenami. Nad Strmimi kontami je opazil streljaj oddaljeno človeško sled, ki se je vila po pobočju, se ogibala skal in vodila proti sedlu. Vznemiril se je, obstal in se pritisnil za rogovilast, od strel okleščen macesen, čakal in oprezal. Nejasen dvom in strah sta ga prevzela in takoj se je spomnil na

svoje pretnje po gostilnah. Toda iz lesketajoče se snežne odeje je dihala le tišina gora. Ko se med skalovjem le ni nič zganilo, se je nameril proti sledi.

Kar oddahnil se je, ko je videl, da je sled stara. Dva ali trije so bili. Pokleknil je v sneg in meril stopinje. Dolžine je zaznamoval z vozli na drobnih vrhovi, prešteval je žeblice in si skušal zapomniti tudi obliko čevljev. Malo naprej je bilo v snegu tudi nekaj kapljic krvi. Gamsa so nesli, je brž sklepal. To ga je podžgalo in spet je bil podjeten. Kar zaigralo mu je ob misli, kako bo poročal Goldschmiedu. Kdo bo še trdil, da Jozelj ne drži z divjimi lovci? Jim bomo že pokazali!

Vencelj se je približeval grebenu, z druge strani pa se mu je, poševno prečkajoč razdrapan skalnat svet, bližala tudi skupina petih oboroženih mož. Z derezami na nogah so postavni fantje komaj zdelovali strmal. Bili so maskirani, s klobuki globoko na čelo.

»Hej, Rovtar, stopi s Franckom malo naprej in poglej čez greben! Nočem, da bi nas kdo presenetil, počakali bomo pod onole skalo,« je dejal vodja.

Bili so divji lovci iz doline za Zelenimi špicami. Posedli so pod previsno skalo. Rovtar in Francek pa sta se vzpela na greben. Francek je bil še mlad, prvič na divjem lovu. Na grebenu se je Rovtar previdno kot star lisjak dvignil iz ruševja in pozorno pregledoval svet pod seboj. Nenadoma so se mu zasvetile zelene mačje oči.

»Ali so gamsi, Rovtar?« je vprašal Francek.

»Čisto pri miru bodi! Kapitalnega kozla imamo pred seboj, kar poglej!«

Precej globoko pod njima je šel med redkimi macesni po njihovi sledi človek s puško.

»To je lovec,« je prestrašeno dejal Francek, »pa si rekel, da je gams!« Vencelj je brezskrbno stopal po sledi proti sedlu med dvema gre-

benoma, v skalovju tik nad gazjo pa so že čepeli v ruševju trije najdrznejši. Vodil jih je Rovtar.

Za streljaj pod njimi se je Vencelj ustavil. Spet je ogledoval sledi, pokleknil in jih meril. Ko je vstal, se je nekaj trenutkov razgledoval, kot bi slutil nevarnost, nato pa krenil naprej.

Tedaj pa sta z Gorskimi že planila. Pod skalo so se v snegu valjali trije ljudje. Rovtar je kot divji maček prvi skočil lovcu za vrat in bil je razorožen, še preden se je zavedel, kaj se dogaja. Ko se je pobral, je stal pred njim Gorski z naperjeno puško, iz maske pa so ga gledale srepe oči. Vencelj je bil prepričan, da stoji pred njim Boštjan. Od strahu in presenečenja se je tresel.

Medtem ga je že obstopila petorica fantov s puškami v rokah. Drzne oči so ga porogljivo gledale. Nobenega ni prepoznal.

Vencelj ni vedel, kaj naj stori. Tako mu je bilo, ko da mu je tok misli okamnel. Takega srečanja ni pričakoval.

»Kdo si in kaj iščeš tu?« Gorski ga je oplazil z besedami kot z bičem. Mar si prišel snubit tetko smrt? »Saj vam nič nočem, fantje! Slučajno smo trčili skupaj,« je zajecel Vencelj in potne srage so mu stopile na čelo.

»Iskal si nas in našel si nas! Naglej se nas, Vencelj, prvič in zadnjič!« Ko je slišal svoje ime, se je zdrnil.

Zaman je vrtal, da bi se spomnil, od kod ga poznajo. Neznani glasovi, neznane postave, grozeče oči, vse skupaj ni obetalo nič dobrega.

»Kaj se držiš kot polita kura. Kakor moker pes v cerkvi! Ti morda ne ugaja naša družba? Si mar pozabil na besede pri natakariči Micki? Kaj? V Zaslap si prišel menda zato, da boš očistil lovišče divjih lovcev?« Rovtar mu je bral levite in se mu posmehoval. »Kaj nisi pripeljal s seboj kletke, da bi nas spravil vanjo? Srečo si imel, veliko srečo! Najprej enega, sedaj pa kar pet! Še za nadlovca boš!«

»Kaj vse vedo o meni, hudiči,« je preletelo Venclja.

Divji lovec Prodnik se je zlobno zarežal in stopil h Gorskemu ter mu nekaj zašepetal. Gorski se je odobravoče nasmehnil.

»Rovtar,« je šepnil, »kreni proti Debeli peči!« Lovcu pa je dejal: »Z nami boš šel, da spoznaš steze divjih lovcev.«

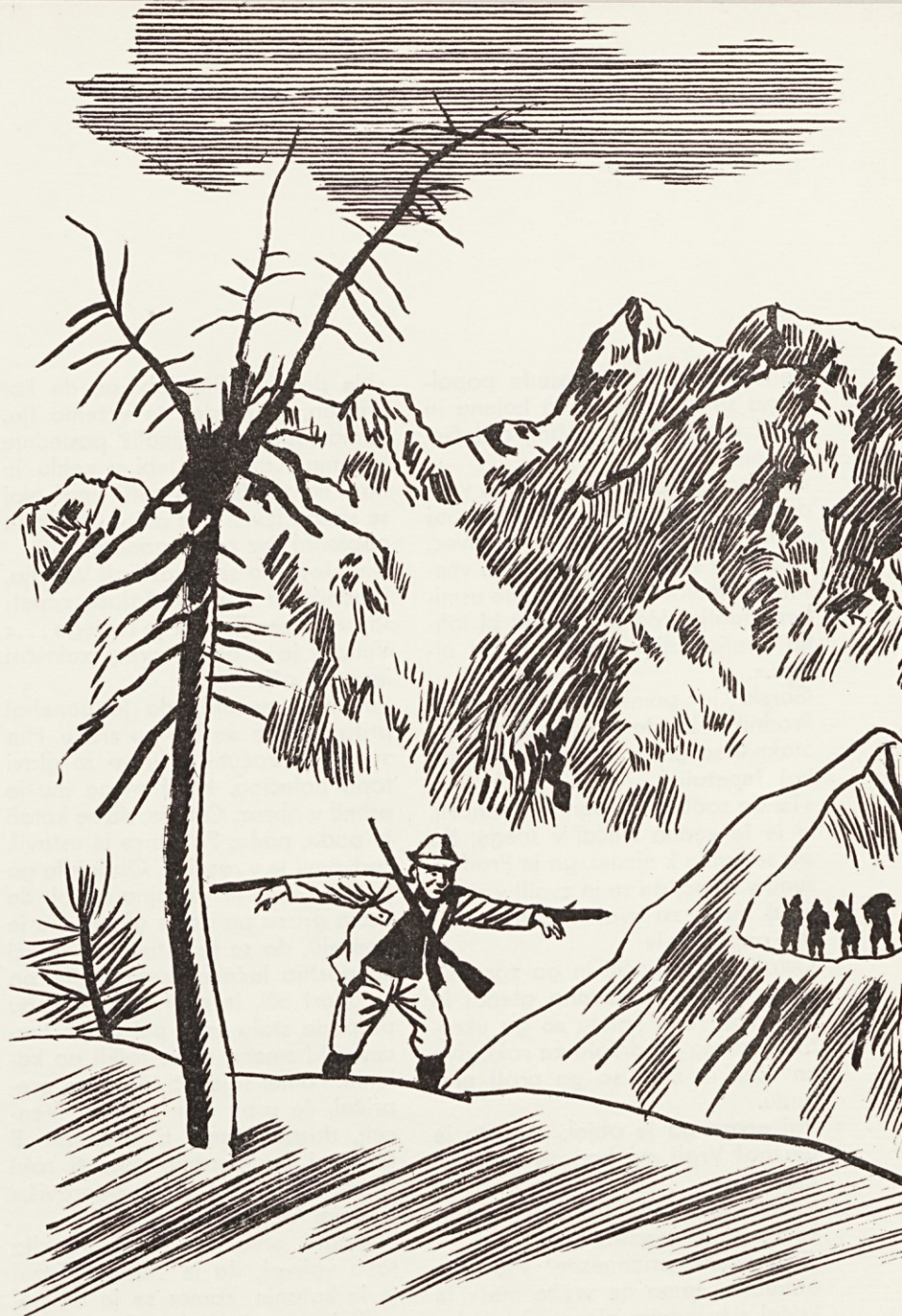
Po ostrem, spihanem grebenu so se vzpenjali proti vrhu. Vencelj je večkrat pomislil na beg, toda poledenele strmine mu tega niso svetovale. Kam me le vodiijo, je neprestano premišljal. Bil je že ves mlahav.

Pod vrhom so zagledali v kotanji pod seboj trop gamsov. Obstali so, Gorski in Rovtar pa sta s prožnimi, lahkotnimi gibi plezala proti njim. In že je jeknil strel, za njim pa še eden. Trojica pri Venclju se je mirno pomenkovala: »Eden je gotovo obležal.«

Res so kmalu zagledali Rovtarja, ki je vlekel gamsa iz konte. Mrmraje odobravanje je šlo v krogu, ko je vrgel kozla mednje. »Na tako daljavo strelja v gorah samo še eden, saj veste, koga mislim,« je namignil Prodnik.

»Dober dan imamo danes,« se je oglasil Potar, toda Gorski ga je zavrnil: »Ne hvali dneva pred večerom! Kaj veš, kaj vse nas še čaka,« in pokazal je na lovca. »Naloži si ga,« mu je nato rekel, »da se boš malo ogrel!« Vencelj si je brez besed natovoril gamsa in odšli so po strmem grebenu naprej proti vrhu.

Na vrh Debele peči je skoz razcefrane oblake motno sijalo blede sonce. Zimski vetrovi in viharji so spihali sneg in razgalili skale nad tisočmetrskim prepadom, ki se je odpiral pod njimi. Gorski je stopil na rob skale in se zazrl v globino pod seboj. Pod njim je bila v skalovje kot z nožem zarezana ozka dolina. Nekaj časa je zamišljeno zrl v prepad, kot bi preudarjal naklep, potem pa se je obrnil proti svojim.

»Prekleti lopovi, to bodo še drago plačali!«

Vsi so se ozrli. S pogledom je oplazil vsakega posebej, kot bi preizkušal njih trdnost, in spregovoril: »Tu na robu prepada, na meji med nebom in zemljo, med življenjem in smrtjo, mu bomo sodili. Lovec Vencelj je najzvestejši in najpoglejši hlapec tuje gospode, ki si lasti pravico, da lovi po naših gorah. Nismo pozabili! Pol leta je sedel Špikov Matija in šest lačnih otrok je jokalo okoli bajte! Tomanovega so trikrat gnali žandarji! Grozi nam, da nas bo pobil! Dela se, da je lovec, pa je prodal bogatemu

Jurju, zankarju in goljufu, sol, namenjeno divjadi!«

Na Venclja so padale besede kot težke skale. Sključen je zrl v sneg. Začutil je, da mu izprašujejo vest natančneje in bolj temeljito kot pri velikonočni spovedi ali pri prisegi pred gosposko. Z otopelim razumom je sledil nadaljnjim besedam: »Tudi Neka so odgnali. Že nekaj mesecev ječi stari, bolehní mož za rešetkami. Vemo, da Nek ni zankar. Predlagam, da ga sodimo tako, da ne bo več strašil po naših gorah! Ali imaš kaj za zagovor?«

Vencija so zadnje besede popolnoma strle. Padel je na kolena in začel prositi z jokajočim, cvilečim glasom:

»Kaj boste storili z menoj? Pa vendar ne boste ubili človeka? Saj veste, da sem zaprisežen lovec. Služba je služba, človek pa je včasih tudi malo neroden. Bodite usmiljeni, fantje! Marsikaterega bi lahko streljal ali naznanil, a ga nisem.«

Gorski je pomignil Rovtarju in Prodniku, ki sta skočila k njemu. Staknili so glave in nekaj med seboj šepetali.

»To bo sodba,« je pomislil Vencelj, ki je še vedno klečal v snegu. Ko sta se vrnila k njemu, ga je Prodnik sunil v ramo, da se je zvalil v sneg. »Kaj moliš za svojo zadnjo uro? Brž poprimite!«

Ostali so priskočili in ga zgrabili. Vencelj se je brezupno otepal in se zvijal, toda kmalu so ga ukrotili. Dva sta ga držala za roki, dva za nogi in nesli so ga proti prepadu.

Val groze ga je objel. »Ne, to je blazno! Vrgli me bodo v prepad! Zločinci!«

Vencelj je v grozi trepetal, takega konca si ni predstavljal.

»Prizanesite, prizanesite! Vse vam obljubim, samo ne vrzite me!« je kričal s hripavim glasom in se lovil za zadnjo bilko.

Gorski se je umaknil s skalnega pomola, četverica pa je prinesla lovca na rob peči, pod katero je režala razklana globina.

In zazibali so lovca nad prepadom. Venciju se je spačil obraz in oči so mu izstopile. Glas mu je odpovedal. Zamizal je. Prehladen in preglobok je bil grob, da bi mu zrl v dno. Ko pa je spet pogledal, je še vedno nihal v močnih rokah nad prepadom. Na nebu je krožila jata planinskih kavk. Njih presunljivi kiv, kiv, kiv so se kot žebliji zabadali v Vencijevo zavest.

»Brez pogrebcev ne boš,« je dejal Prodnik, »vsaj ne boš dolgo smradil planinskega zraka!« Vencelj je zakričal.

»Ne deri se! Spodobi se, da kot kristjan, še preden te vržemo tja, kamor spadaš, odmoliš poslednje kesanje. Laže bo tebi v peklu in nam na zemlji! Opravili smo! Naj se sodba izvrši!« je dejal Gorski in pogledal čez rob prepada.

Divji lovci so spet zazibali Vencija, Prodnik pa je oponašajoče zapel: »Sprejmi zemlja, kar je tvojega...« Vencelj je v blazni grozi zakričal in zaprl oči.

Potem je začutil, da je ponehal pritisk rok in da leti po zraku. Hip zatem je začutil v hrbtu in glavi topo bolečino. Hlad snega mu je prhnil v obraz. Čutil je, da se kotali in pada, pada. Potem se je ustavil. Podvomil je v resnico. Obdajala ga je tema, ker je vztrajno mižal. Še večja groza pa ga je objela, ko je pomislil, da se je ustavil na polici za gostijo lačnim kavkam. Ko pa je odprl oči, je nad njim na robu prepada stalo vseh pet divjih lovcev. Od smeha so se tolkli po kolenih. Pomel si je oči, da bi se prepričal, če prav vidi. »Vstani, Vencelj, darovali smo ti življenje! S teboj si ne maramo mazati rok! Damo ti možnost, da se popraviš,« je dejal Gorski.

Nenadni preokret je na Vencija tako vplival, da je zajokal. Lezel je iz kotanje, kamor se je bil povalil in zagotavljal: »Fantje, zaslužil sem, kar ste mi naredili; da ste mi prizanesli, vam ne bom nikoli pozabil.«

Nato je prisegel in se zaklel na svojo desno roko in oči, da ne bo nikoli poizvedoval, s kom se je srečal, da ne bo nikomur pripovedoval, kaj se je z njim zgodilo, in da bo storil vse, da pride Nek iz zapora.

Potem so krenili z vrha. Spet so mu naprtli gamsa in dobre tri ure se je potil z njim, preden so prišli nad Macesenovec. Tu se je Gorski ustavil.

»Razšli se bomo,« je dejal Venciju, peterica pa ga je spet obstopila. Vencelj je gledal Prodnika, ki je rezal mlad macesen. Mislil je, da bodo gamsa nosili na kolu. Ko pa

je Prodnik stopil k njemu, je videl, da je tudi to namenjeno njemu.

»Dvigni roki!« mu je ukazal.

Ko ju je dvignil, mu je kol potisnil skozi rokava. Da se ga ne bi mogel rešiti, ga je prevezal z dvema jermenoma.

»Tako, mož, zdaj si popoln! Dober si, tudi za v koruzo!« se je zasmejal Prodnik. Rovtar mu je obesil preko pleč puško. Preden pa so se ločili, so ga še preiskali. Gorski mu je vzel vrvico in mu jo potresel pod nosom: »Sledove si meril, kaj ne?« Potem mu je pokazal proti dolini. »Tu je tvoja pot, za našo se ne brigaj!«

Šele ko je zavil v macesnov gozdček, se je Vencelj obrnil. »Prekleti lopovi, to bodo še drago plačali!« Ščip je že prijadral izza gora in Vencija je zaskrbelo, kako bo prišel do koče. Ko je prispel do vozne poti, se je mrak že zgostil. Kar naprej je preklinjal. Zaman je poizkušal, da bi se znebil sramotnega kola. Zaganjal se je ob debelo smreko, da bi ga zlomil, toda prožni macesen ni počil.

Ura je šla že na polnoč, ko je poklical pred koč. Precej časa je minilo, preden je zasvetila luč. Ko je Jozelj odrinil zapah in odprl vrata, se je Vencelj ves bled in prepaden zgrudil pred njega. Mož ga je rešil kola, nalil z žganjem in spravil v posteljo.

(Se nadaljuje)

Iz madžarskih lovišč

Neposredno za glasilo LOVEC, foto dr. L. Studinka, Budimpešta

Po lovskem svetu

Pomor ptic selivk v Italiji

Splošnim protestom vsega kulturnega sveta v brk so letos (l. 1973) v Italiji zopet uničili okoli 200 milij. ptic pevk. Italijanski časopis »Panorama« opisuje, kako tamkajšnji »lovci« ne uničujejo le selivk, temveč ugonablajo tudi domače kolonije galebov. »Lovci« pridejo z motornim čolnom na Palmarolo (majhen, skoraj nenaseljen otok v skupini Pontinskih otokov), vedno ob sončnem vzhodu. So v gumijastih oblekah, da goljufajo videz, kakor da so podvodni lovci. Avtomatične puške imajo skrite v kovčkih. Na znak krmarja, ki zasidra čoln, začno streljati na še negodne galebe. Stare ptice streljajo v zraku, ko se te mečejo proti mladim, da bi jim pomagale. Direktor ornitološkega observatorija na otoku D. Rossi poroča, da je prejšnje leto naštel pet do šest kolonij z najmanj 300 ptiči, letos (april 1973) pa le še 40 do 50 odraslih.

Ti »lovci« pa ne pobijajo le zaščitene galebov. Krasni otoki v Tirenskem morju so idealno počivališče milijonov selivk; tam so ob selitvah naštel okrog 140 ptičjih vrst. Toda ptice tamkaj, ki uidejo puškam, pravi Rossi, končajo v pasteh, in sicer okoli 20 000 malih ptic vsak mesec, največ taščic, kraljičkov in slavcev, vse zakonsko zaščitene. Kuhane v kisu in vložene v olje pa potem pošiljajo izseljenim rojakom v ZDA.

Predsednik Deželne lige proti uničevanju ptic dr. E. Rizzardi opisuje razmere na podlagi števil in resničnih dogajanj:

V Italiji je najdaljša lovna doba na svetu. Lovcev je več kakor vseh NATO vojakov v Evropi. Italija, ki je domačo divjad domala iztrebila, uvaža letno za 2 011 794 000 lir divjadi, da jo postrele. Ker to divjad potolčejo že prve lovne dni, se strelska strast osredotoči na seliv-

ce, ki prihajajo iz severnih dežel, kjer so zaščiteni. V jeseni 1972 je bilo zgolj za Lombardijo dovoljenih 176 novih središč za lovljenje ptic. Največ love z dragimi najlonskimi do 400 m dolgimi mrežami. Ujete ptice trgajo iz kamb, kjer večkrat ostanejo odtrgane noge, ptice pa žive mečejo v košare. Kvečjemu jim včasih zmečkajo grlo. — Za lovno dobo od avgusta 1972 do aprila 1973 je bilo za področji Kalabrija in Mesina izdanih 20 000 licenc za ulov in odstrel ujed, ki so vse proglašene za škodljivce.

— V Furlaniji-Juljski krajini stalno deluje 1274 središč za lovljenje ptic. Na področju Trentino Zgornja Adiža je 4000 zakritih koč. Samo 10 km po dolini ob Adiži deluje na stotine takih zakritih koč s pravim zapornim ognjem na ptice, da le redka preživi.

Po mnenju opazovalcev in udeležencev Evropskega kongresa za varstvo živali 1973 v Saarbrücknu preti ob teh razmerah očitna nevarnost za uničenje ptičjega sveta pod italijanskim nebom in življenjskega ravnotežja v naravi.

Po Die Pirsch, 17/73 — M. Š.

Lovski oprtnik

Lovec

Pravljica pripoveduje, da je bog zbral ptice, jim lepo porbarval perje, dal prijetne glasove, jih naučil spletati gnezda in iskati potrebno hrano. Prav tako je nekoč poklical Adamove otroke. Delil jim je razne darove in zmožnosti. Eden pa je delitev zamudil. Bog ga je potrepil po rami in rekel: »Bogastva ti ne bom dal, pač pa veliko veselje do lova in ljubezen do narave. Videl boš, kar drugi ne vidijo, slišal, kar drugi ne slišijo, in čutil, kar drugi ne čutijo. Iskal boš, kar ni bilo nikoli izgubljeno, lovil, kar ni nikomur ušlo, uplenil pa le toliko, da ti ne bo pošlo. Naj-

bolj se ti bo posrečil, zadnji pogon, takrat boš videl svoje uspehe podeseterjene.« Od takrat lovec bloči okrog. S pridržanim dihom in tihim korakom hodi po polju, se vzpenja na hribe, pleza po gorah. Opazuje, posluša, vsak hip pripravljen na strel. Brede vodo, pa ne opazi, da je moker, gazi sneg, pa mraza ne čuti, vedno se prikriva, kakor da je on v nevarnosti in ne divjad. Z neizmerno previdnostjo stopa, včasih se tudi plazijo in pazi, da ne zlomi vejice, da ne zadene ob kamen. Neslišen kakor senca je vsak trenutek pripravljen, da stoječ – če treba – samo na eni nogi strmi in opazuje. Ko končno zagleda divjad, zadrhti po vsem telesu, zatrepeče mu celo puška in preden se nekoliko umiri, je divjad navadno že na varnem. Vse to ga tako prevzame, da okolice ne vidi in postane gluha kakor pojoči divji petelin. Kadar pa se vse te napetosti sprosti, takrat vidi čudovito lepoto gozda in

goré, rastlinstva in živalstva, barv in oblik. Takrat poslušajo in čuje skrivnostne glasove, za katere drugi nima jo posluha, doživlja in občuti notranjo srečo, kakršne drugi ne slutijo in je doživljati ne morejo. Bučanje vetra v gorah, šumenje gozda, žuborenje studenca po zelenem mahu in milijon drugih glasov, še bolj pa popolna tišina, sprožijo v lovcu čudovito notranjo glasbo, ki je drugim popolnoma nikdar posredovati ne more. Ko se končno lačen in zmučen iz te zamaknenosti zavé, je njegova največja želja: čimprej spet na lov!

Ob prvi priložnosti se mu puška zopet kar sama vzpne na ramo. Spet stopa po mačje, opazuje, posluša, preiščuje. Končno se mu nasmehe sreča. Puška se mu kolikor toliko umiri, on pa po strelu kar težko verjame, da je žival res obležala. Lovec gojitelj in ljubitelj je vesel dobrega strela in lepe trofeje, žalosten pa za uničeno življenje lepe živali. Čudno in zagonetno, da mora lovčeva sreča z življenjem plačevati divjad!

Toda tudi lovec se postara in obnemore. Oči mu oslabé, roke se mu tresejo, noge odrevené. Na lov ne more več, puško pa še vedno čisti in neguje kot največjo dragocenost. Sicer resast kot star jazbecar se v družbi lovcev in pri kozarcu vina razživi. Takrat njegov spomin deluje izvrstno. Od najbolj zanimivih do najbolj vsakdanjih lovskih zgodbic – svojih in drugih – se spominja, jih podoživlja in pripoveduje živahno in veselo, kakor bi ptički peli.

Končno lovčev čas poteče. Takrat odide k nekdanjim lovskim tovarišem, katerih družbo je v zadnjem času tako pogrešal, v tisti mali revir, kjer ni divjadi, a jo lovec potrpežljivo, brez lovske mrzlice čaka na svoji poslednji, večni preži.

Joža Vršnik

Gamsi v Javornikih

V Javornikih, ki se pretežno dvigajo med Pivško-Postojnskim poljem in Rakovško-Cerkniško dolino na 600 do

1300 m nadmorske višine, se je nahajala vse do nedavna poleg gozdne kurjadi in dlakastih mesojedov le jelenjad in srnjad. Da bi na tem področju kdaj živeli gamsi, tudi najstarejšim lovcem ni znano. Najbližji z gamsi naseljeni predel je bil in je tudi danes Nanos. Ta je sicer razmeroma blizu Javornikov, oddaljen le 10 km, vendar si z ozirom na vmesni obljuden dolinski svet, ki loči Javornike od Nanosa kakor tudi od drugih oddaljenejših gamskih kolonij – na Snežniku, v lški in na Idrijskem, nismo obehali samodejne naselitve v našem pogorju.

Zato nas je v juniju 1964 toliko bolj presenetila novica, da je naš lovec F. Š. v predelu Baba opazil dva gamsa. Čeprav je o srečanju s to divjadjo poročal izkušen lovec, bi mu težko verjeli, če ne bi gamsov v avgustu istega leta videla tam blizu še dva lovca T. K. in P. G. Pozimi 1964/65 smo po sledovih in iztrebkih v snegu ugotovili, da sta gamsa še vedno pri nas in da se pretežno zadržujeta na zahodnem pobočju Malega Javornika. LD Javornik je takoj sprejela sklep o popolni zaščiti nove divjadi.

V naslednjem letu 1965 smo opazili že tri, v l. 1969 pet in v letu 1972 sedem gamsov. Dne 23. 7. 1972 je naš lovec opazoval s preže v Malem Javorniku, na razdaljo 10–20 metrov, kar pol ure trop, v katerem so bili 7–9 letni kozel, 6–8 letna koza z mladščem, enoletni kozlè, dve 4–6 letni kozi in še sedma dorašla žival, katere starosti in spola pa ni mogel ugotoviti. Razen teh sedmih gamsov pa so lovci LD Javornik opazili to divjad tudi v drugih predelih lovišča. Dne 22. 9. 1972 so naši lovci skoraj ob istem času videli tropič 4 gamsov nad Klaro in tropič 5 gamsov v Malem Javorniku. Upravičeno torej lahko sklepamo, da je v Javornikih več ko 7 gamsov. To tembolj tudi zato, ker gamse večkrat vidijo tudi v loviščih LD Cerknica in LD Rakek, ki zajemata vzhodno pobočje Javornikov.

V zadnjih petih letih smo v Javornikih zabeležili izgubo petih gamsov: dva sta bila neplansko odstreljena, prvi

Polh – letos ima dovolj žira in želoda

Foto B. Krže

v lovišču LD Rakek, drugi v lovišču LD Cerknica; tretji – mladič je bil v lovišču LD Javornik pozimi zaradi izčrpanosti ujet in je kasneje poginil; četrtega so spomladi leta 1972 našli mrtvega nad Klaro, kjer je poginil iz neugotovljenega vzroka.

Z namenom, da bi gamsom, ki so si življenjski prostor izbrali tudi v Javornikih, zagotovili obstoj in razvoj, sta lovski zvezi Postojna in Notranjska za 6. 3. 1973 sklicali sestanek predstavnikov lovskih družin javorniškega območja. Na sestanku je bilo sklenjeno:

1. da so gamsi v Javornikih do nadaljnjega popolnoma zaščiteni;
2. da lovske družine tega območja koordinirajo ocenjevanje gamskega staleža;
3. da sporazumno in sočasno začnejo lov na to divjad, skladno s predhodno odobrenim skupnim planom odstrela.

Polde Gril,
LD Javornik

Osmo poročilo o krogli ABC

Lovno-šumsko i
poljoprivredno
gazdinstvo »Jelen«

Lovno-šumska i
poljoprivredna
uprava »Tikveš«

Poročilo o rezultatih poizkusnega odstrela z naboji ABC, 10,6 g – 7 mm (7 × 64, 7 × 65 R). Poizkusi so bili v lovskih revirjih LŠPU Tikveš, v lovni sezoni 1972/73. Rezultati po vrstah divjadi in učinkih zadetkov so razvidni iz tabel.

Zaključek:

1. V 3/4 primerih odlično, 3/4 padlo v šoku do 30 m.
2. Čeprav je bil lov na terenih brez snega, so krvni sledovi tako vidni, da je bilo po njih lahko priti do odstreljene divjadi ter nikoli ni bilo potrebno uporabiti psa.
3. Izstrelna rana je bila vedno, razen pri nekaj vzdolžnih zadetkih, ko je bila krogla najdena v telesu živali. Izstrelna rana je relativno majhna, 2–3 cm v največ primerih.

Lovec	Jelenjad	Srnjad	Div. prašiči	Skupaj
S. Popović	7	6	1	14
A. Fogl	40	1	3	44
S. Nemet	37	4	3	44
J. Kištot	12	3	1	16
Skupaj	96	14	8	118

Lovec	Divjad obležala			
	v ognju	do 30 m	čez 30 m	skupaj
Jelenjad				
S. Popović	2	3	2	7
A. Fogl	16	8	16	40
S. Nemet	13	21	3	37
J. Kištot	3	3	6	12
Skupaj	34	35	27	96

Srnjad

S. Popović	5	–	1	6
A. Fogl	1	–	–	1
S. Nemet	2	2	–	4
J. Kištot	3	–	–	3
Skupaj	11	2	1	14

Divji prašiči

S. Popović	–	–	1	1
A. Fogl	2	–	1	3
S. Nemet	2	–	1	3
J. Kištot	–	–	1	1
Skupaj	4	–	4	8
Vsega skupaj	49	37	32	118

Splošna ocena

Lovec	odlično	prav d.	dobro	ostalo	Skupaj
S. Popović	10	–	4	–	14
A. Fogl	28	12	4	–	44
S. Nemet	41	–	1	2	44
J. Kištot	9	5	1	1	16
Skupaj	88	17	10	3	118
%	75,2	14,5	7,7	2,6	100

4. V nekaj primerih smo ugotovili, da se je glava izstrelka zlomila. Tri takšne izstrelke smo našli, kar nas je privelo do zaključka, da je material pretrd in nezadostno žilav (lansko sezono se je pokazal veliko boljši).

5. Dva lovca ugotavljata, da krogla po 150m preveč pade. Možni vzroki: a) pretrd material, b) izrabljena cev, c) oboje.

6. Krvni sled je bil vedno zadosten, kar je zlasti važno pri slabih zadetkih.

7. Goščava in trstje krogel ne ovirata, kar je za naš teren posebnega pomena.

8. Srnjad s strelom ni bila razbita, zato lahko konstatiramo, da je krogla univerzalna.

9. Vzporejanje z dosedanjimi konstrukcijami krogel kaže, da je ABC najuniverzalnejša, tako po uspehu na razne kategorije iste vrste divjadi kakor tudi na razne vrste divjadi.

V Tikvešu, 16. 3. 1973

Referent za lovstvo:
mag. vet. Stojan Popović, I. r.

O vandalizmu na Ratitovcu

(Iz Glasa, glasila SZDL za Gorenjsko, od 8. 8. 1973)

»V nedeljo, 29. julija, bo na Ratitovcu semenj. Prav zdaj na Ratitovcu rastejo črne murke, rododendron, planike, zlata jabolka... Gorska straža Planinskega društva Škofja Loka prosi obiskovalce, naj cvetja ne trgajo. Sicer pa ga bodo odgovorni dobro čuvali...«

To opozorilo je Glas objavil pred semnjom na Ratitovcu. V nedeljo, 29. julija, je bilo na Ratitovcu prijetno vzdušje, toda fantje Gorske straže so imeli oči na stežaj odprte. Morda jim je kdo ušel, a zdaj že vemo, da so najhujšega grešnika ujeli.

»Česa podobnega kljub dolgoletnem udejstvovanju pri varovanju planinske flore še nisem doživel,« je naslednji dan pripovedoval ogorčeni član Gorske straže C. Kalan. »Zalotili smo namreč možakarja, ki je pri sebi skrival

83 planik – 17 s koreninami vred – in 21 črnih murk. Gre za domačina J. T. iz Železnikov. Zares je žalostno, da človek, ki je poleg vsega član lovske družine in ki naj bi pomagal zavirati pustošenje prirode, sam grobo krši pravila o varstvu narave...» Kaj naj rečemo? Slehernega trezno mislečega občana početje razkrinkanega vandala spravlja v ogorčenje.

Primer Železnikarja J. T. so kajpak predali v obravnavo sodniku za prekrške. Vendar bi zadnjo besedo morala izreči lovska družina, katere član je in katere dobro ime je oblatil. Mar ne bo v selških hostah postopal enako kot na travnatih pobočjih Ratitovca?

I. G.

Volkovi v Brkinih

Od nekdaj so se v brkinskih loviščih pojavljali volkovi, posamič ali v manjših krdelih. V dolгих in hudih zimah jih je prignel glad s hrvaške strani. Hrane zanje – drobnice in divjadi – je bilo v Brkinih dovolj. Samo v vasi Golac so imeli pred vojno okrog 4000 ovc in koz.

Ustno izročilo nam je ohranilo nekaj skromnih podatkov o volčji nadlogi v teh

krajih. Sicer so se pa o volkovih spletale grozljive zgodbe, ki so jih v dolгих zimskih večerih ob ognjiščih dedje pripovedovali otrokom, da v mraku niso upali iz hiš.

Janez Krašček, 89-letni upokojeni lovski čuvaj iz Markovščine, ki je to službo opravljal 40 let, njegov oče pa še dlje, o volkovih pove marsikaj. Med drugim tole:

»Večja krdela nas niso nikoli obiskala, o vpadih večjih krdel mi tudi moj oče in drugi starejši lovci niso ničesar povedali. Volčji skoti v naših gozdovih so bili izredno redki. Neki pastir iz Skadanščine pa je našel dva volčiča, ki ju je vzljubila in tudi hranila njegova psica.

Če so se volkovi pojavili, so lovci takoj nastopili. Najprej so jih zasledili podgrajski lovci v okolici Račic, Sabonj in drugod. A niso imeli posebnega uspeha. Leta 1800 pa se je lovska sreča nasmehnila Tinetovemu Francetu iz Podgrada, ki je položil na dlako velikega volka. Odkar pomnimo, je bil to prvi uplenjeni volk v naših krajih. Tinetov France je uplenil tudi prvega medveda v naših krajih, med Račicami in Podgradom, južno pod cesto. Podrl ga je z dvema streloma, in sicer s kroglo.

Drugi primer izpred 200 let. Hrvatinov gospodar iz Skadanščine je imel za čuvaja svoje črede velikega psa ovčarja. Ta je zadavil volka, ko je poklal 30 glav drobnice. Ob mrtvem volku in mrtvih ovcah je na planini počakal na svojega gospodarja. Ko je pes zaradi starosti poginil, je Hrvatinov oče dejal, da bi raje izgubil največjega pitanega vola kot takega psa.

V letih pred prvo svetovno vojno so se volkovi nekajkrat pojavili, a tudi kmalu izginili. Vedno so pustili za seboj krvave sledove svojih požrtij. Lovci so takoj, ko so opazili v snegu volčje sledove, ali če so volkovi poklali drobnico oziroma divjad, priredili s sodelovanjem vsega prebivalstva velike pogone, a vedno brez uspeha. Zadnji veliki pogon na volkove je bil leta 1925. Udeleženci so se tudi slikali. Znani lovci, ki so bili na tem lovu, so Franc Počakaj starejši iz Kozine, Nane Blajev iz Povžan in že omenjeni Janez Krašček.

Leta 1938 je Martin Čendak iz Jelovici uplenil starega volka v Strahovici nad Malimi vrati. Dogodka se živo spominjam tudi avtor teh vrstic. Martin je volka prinesel v Materijo na občino, kjer je

prejel tudi lepo denarno nagrado. Jaz sem volka slikal, a je fotografija med vojno propadla, ker so Nemci požgali Martinovo in mojo hišo.

Leta 1949 se je v Brkinih zopet pojavil volk. Tokrat sta ga sledila preko Njivic proti Rodiku Vinko Cek in Jože Rebula, a brez uspeha. Bil je pravi volk, to sta lovca točno ugotovila po sledovih. Zgodilo pa se je nekajkrat, da so ljudje zamenjali potevškega psa za volka. Prvič so lovci zasledovali takšnega psa po prvi vojni v Podgorju, drugič pa po drugi vojni pod Markovščino.

Slavko Zupančič,
LD Slavnik

Lovopusti na Kranjskem pred 100 leti

Postava

od 20. decembra 1874, o tem, v katerem času naj se divjina ne pokončava, veljavna za vojvodino Kranjsko.

(V tedanji slovenščini iz dvojezične zbirke zakonov in odredb: Landes-Gesetze und Verordnungen für das Herzogtum Krain zum Gebrauche der k-k- Gendarmerie, Jahrgang 1884 und 1885.)

S privolitvijo deželnega zborra Mojega vojvodstva Kranjskega ukazujem, kakor sledi:

§ 1. Sledeča divjina se ne sme v tukaj povedanem prepovedanem času niti loviti, niti ujeti, niti ubijati.

1. Samci jelenov in damjeki od 1. novembra do 30. junija.

2. Košute jelenov in damjekov ter njihova teleta od 1. februarja do 30. septembra.

3. Srnjak od 1. februarja do 31. maja.

4. Srna, srnec in srnica od 1. januarja do 15. septembra.

5. Divji kozel od 1. februarja do 30. junija.

6. Divja koza, divji kozliček in divja kozica od 1. decembra do 15. avgusta.

7. Zajec od 16. januarja do 1. septembra.

Po pogonu na volkove v Brkinih leta 1925

8. Divji kunci od 1. marca do 1. septembra.

9. Divji petelin od 1. junija do 31. marca.

10. Ruševac od 15. junija do 31. marca.

11. Divja kokoš in ruševka celo leto.

12. Fazan od 1. februarja do 31. avgusta.

13. Gozdna jerebica in snežna jerebica od 1. junija do 15. avgusta.

14. Skalni jereb (kotorna) od 1. februarja do 15. avgusta.

15. Jerebica in prepelica od 1. januarja do 15. avgusta.

16. Divji golob od 15. aprila do 15. avgusta.

17. Kljunač (sloka) od 1. aprila do 15. avgusta.

18. Velika divja raca od 1. marca do 1. julija.

19. Divje race razen velike divje race, potem divje gosi, močvirne in povodne tice od 15. aprila do 1. julija.

Pri jelenih in košutah, srnah in divjih kozah je mlada divjina: tele ali kozica do 1. julija tistega leta po porodu.

§ 2. Prepovedano je, kakoršno koli divjino loviti v zanke ter tudi nje jajca pobirati in uničevati in mlado divjino iz gnezd jemati. Jajca nabirati zato, da se daje valiti domačim kuram, ter tudi loviti divjo perutnino, je izimkoma dopuščeno samo tistemu, kdor ima lovsko pravico, ali pomagacem, katere on postavi.

§ 3. Ta postava se pa ne tiče pokončavanja divjine v obgrajenih zverinjkih, vendar je po določbah § 6. prepovedano prodajati divjačino, ki je bila v takih zverinjkih ubita med prepovedanim časom.

§ 4. Tam, kjer se divjina preobilo goji, da poljedelstvu škodo dela, sme se primerno zmanjševati tudi v prepovedanem času, a to sme po lovskem patentu od 28. februarja 1786 ukazati politično oblastvo.

§ 5. Na prestopke § 1. in 2. je pet do petindvajset goldinarjev globe, katere se utegne zvišati do petdeset

goldinarjev, ako bi se prestopke ponovil, ali se toliko divjine pokončalo, da bi se njenemu številu zelo poznalo.

§ 6. Kdor potem, kedar 14 dni mine, kar je nastopil prepovedani čas, takšno divjino, katere se v tem času ne sme loviti, na prodaj prenaša, ali celo ali v četrtih, a vendar za užitek še ne gotovo, ali jo v štacunah, na trgih ali kako drugače v prodaj postavlja ali prodaja ali pri prodaji kup dela (mešetarji), temu se divjina odvzame in njega zadene kazen v § 5. navedena.

Tiste kazenske določbe veljajo za prodajo tiste divjine, katere se sploh nikakor ne sme moriti ali loviti, ter tudi za jajca in mladiče divje perutnine.

Ako se je divjina pokončala ob takih izimnih slučajih, kakoršne imenuje § 4., naj prodajalec te divjine ali tisti, ki pri prodaji kup dela, dokaže s pričevalom političnega oblastila, da ima pravico to divjino prodajati; ako ne, zadeno ga določbe poprejšnjega paragrafa. Tisti, kateri med prepovedanim časom tako divjino prodajajo, ali pri prodaji kup delajo, katere je iz takih krajev, ki za nje ta postava ne velja, naj spodobno dokažejo, odkod imajo to divjino, in če je divjina iz kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru, treba da vrh tega s pričevalom političnega okrajnega oblastva dokažejo, da divjina ni bila nepostavno končana.

Drugače tudi te osebe zadeno kazenske določbe tega paragrafa.

§ 7. Globe, katere se naj odločajo po tej postavi, in denarji, kar se jih skupi iz divjine, ki je komu odvzeta po tej postavi, in katero divjino naj dotično županstvo prodá po očitni dražbi – gredo v zalog za uboge tiste občine, v kateri se je zvedelo za prestopke.

Ako se globa ne dá iztirjati, naj se preobrne na zapor in od vsacih pet goldinarjev bo di po en dan zapora.

Preiskovanje in kaznjenje pristoji političnim oblastvom.

Priobčil Lojze Cafuta,
Sežana

Mladi pišejo

Hrepenenje

Janez Slapnik,
kot vojak v Skopju

Nikoli nisem ljubil širnih belih cest
in tudi ne razkošnih velemest,
pri srcu so mi bile le
po gorah naših gamsove stezé.

Ljubitelj divjih naših sem pečin
in divjadi plahe teh strmin.
Planinsko cvetje obožujem,
za rožo vsako utrmano žalujem.

Poznam vse skrite tam stezice
in vem, kje rastejo cvetice.
Poznam voda šumečih gorski vir,
za orlov tudi vedel sem kvartir.

Zdaj daleč sem od vas, planine moje,
le k vam nazaj hitijo misli moje,
hitijo tja v prelep planinski svet,
hitijo tja, kjer sem začel živeti'.

Po letu in pol povrnem zopet se domov,
pod pastirske koče razdejani krov;
zame večje sreče v življenju ni,
kot ta, ki z rožami v gori mi cveti.

Foto-kino klub Diana

Srečanja

Zadnja zima ni bila preveč huda. Malo snega, malo mraza pa smo jo pretolkli. Tudi divjadi ni bilo tako hudo in hrano je še kar dobila. Gamsarija na pobočjih Mokrc na nad lško se je držala višin, sonca in suhe trave, ki ji je kar dobro šla v slast. Živali so se pasle na mlačno toplem soncu, ki se mu je že poznalo, da prihaja pomlad, saj se je bližal konec februarja. Na kakih 60 m razdalje sem se jim še približal in tako moj ubogi 135 milimetrski teleobjektiv ni imel dosti dela, čeprav sem to želel. Tako sem tudi nekega poloblačnega dne stikal po strmih pobočjih nad lško, da bi ujel kakega gamsa v objektiv. Nekaj sem jih videl že na začetku, a so bili predaleč in na odročnih terenih.

Ko tako lezem po kozji stezi, naenkrat zašumi v grmovju nad menoj. Skoraj nisem verjel svojim očem, saj česa takega do sedaj še nisem videl. Divja svinja in pet pui-sov ozimcev je teklo za njo,

da je šumelo po suhem travnatem pobočju. Vsi navzdol proti lški. Niso tekli prav hitro, a za fotoaparat le preveč. Kolikor se je dalo oprežno, sem se premikal za njimi. Ko pridem do jarka, zopet zaslišim šumenje. Menil sem, da še vedno beže pred menoj in zlezel sem niže, da bi jih prestregel. Ko pa sem pokukal čez rob, sem videl, da se vsi mirno pasejo in rijejo po listju. Vesel sem bil, da jih nisem preveč prestrašil. Zlezel sem nazaj v breg in iskal ugoden prostor za posnetek. Samo dva metra mi je še manjkalo, da bi dobil staro svinjo na 30 m. Toda divjadi zlepa ne ukaniš. Začutila me je in dala znak za preplah. Vsi skupaj so jo zopet ucvrli navzdol. Pa nisem odnehal. Čeprav sem bil vesel že tega, da sem prvič videl v naravi divje prašiče, sem jih hotel tudi fotografirati. Zopet sem sopihal čez strma pobočja navzdol za njimi. Kar naenkrat zagledam nekaj skokov niže dve košuti, ki rineta poševno od mene navzgor. Naredim nekaj korakov, pa me presenetijo še tri košute, ki se vzpenjajo za prvima dvema. Počakam, da izginejo za rob, nato pa še jaz skušam zlezti tja. Vendar do roba nisem prišel. Za robom je namreč stal gams in zgornji del njegovega tršatega telesa mi je nudil kras-

no priložnost za posnetek na sedem metrov. Toda, kaj je človeška brzina brez pripomočkov v primerjavi z divjadjo! Zato tudi s posnetkom ni bilo nič. To se mi je zgodilo že tretjič, da sem imel gamsa tako blizu pred seboj, pa nisem utegnil sprožiti. Toda potem se mi je le nastavil na trideset metrov, češ da ne bo čisto zastoj lazil ta fotoamater po teh divjih pobočjih.

Zalosten sem potem tipal malo z očmi malo z nogami naprej za »mojimi« pujsi. Ni mi jih bilo treba dolgo iskati. Našel sem jih v neki globači, 50 m pod seboj. Verjetno je veter tako nesrečno zapihal, da me je stara zopet dobila v nos. Dvakrat je zakrutila in že so pričeli teči izza ovinka po stezi. Najprej eden, nato dva skupaj. Ta dva sem pritisnil z $\frac{1}{60}$ sek., a čakal sem na staro. Pomaknil sem se bliže stezi, a ni bilo ničesar več. Kam so se vdrli drugi, nisem videl. Bil sem že preveč utrujen, pa tudi preveč razburjen od vsega, kar sem videl v pičlih dveh urah. Veselje, da sem videl prvič v življenju divje prašiče, mi je grenilo le to, da jih nisem uspel fotografirati. Pa ni prvič, ne zadnjič, pravim. Tudi lep dogodek nekaj velja.

Dva dni pozneje sem zopet poskušal priti do prašičev. Tokrat sem imel več sreče. Stara svinja, ki sem ji prišel na 30 m, je kar dolgo boljčala vame. Dvakrat sem jo »pritisnil«, vendar posnetka nista bila nič prida, ker je bila žival v grmovju. Ko sem potem še rinil naprej proti njej, je divje zapihala in celo krdelo je zdrvelo čez skalni rob. Tokrat sem opazil še drugo staro svinjo. Čez deset minut sem bil zopet pri njih. Lahko rečem, da niso bili nič presenečeni in tudi bali se me niso. Prva svinja z mladiči je rila po tleh kakih 80 m od mene, druga pa je obstala 40 korakov od mene in čakala, kaj bom storil. Stala je v grmovju in lahko sem le obsedel in jo opazoval skozi daljnogled. Priznati moram, da me je bilo malce strah, ko se je tako izzivalno ustavila in čakala na preži. Pet minut sedenja mi je bilo dovolj in previdno sem začel lesti proti njej. Se-

daj se je le zbala, divje zapihala in spet je celo krdelo zdrvelo čez greben še niže navzdol. Uspel sem se jim še tretjič približati in napraviti dva posnetka ozimcev na 30 metrov, potem pa se mi je pri zadnjem posnetku snel film, ker sem hotel imeti 37 ali pa še več posnetkov, čeprav jih da normalno film le 36. Nov film, ki sem ga imel s seboj, bi potem lahko vtaknil za klobuk! Bilo mi je žal, saj bi lahko napravil še nekaj posnetkov, ker so se živali mirno pasle tik pod menoj. Tiho sem se dvignil iz zaklona in zlezel na stezo, ne da bi prašiče vznemiril. V naslednjih dneh pa jih nisem več videl.

Ker pri prvem srečanju ni počila puška, sem jih potem še dvakrat našel v istem predelu in se mi niso takoj umaknili v samoto. V spomin na prvo srečanje z divjimi prašiči mi bodo ostali diapozitivi in razrita pobočja, kjer so si iskali borno hrano. Želel bi, da bi se še dolgo časa preganjali po tistih divjih grapah in da bi se še marsikdo lahko razveselil ob pogledu nanje. Lahko je uničiti naravo v tem divjem di-rendaju in pehanju za blaginjo, kako pa jo ohraniti bodočim rodovom, je vsak dan večji problem.

Ing. Tomaž Kočar

Lovska organizacija

Reprezentanca Slovenije v Borovljah najboljša, Janez Šekoranja – prvi

V nedeljo, 29. julija 1973, je bil v Borovljah (Ferlach) v Avstriji letošnji drugi troboj reprezentanc avstrijske Koroške, Trsta in SR Slovenije v streljanju na umetne golobe. Prvi troboj je bil 10. junija t.l. v Miljah pri Trstu (glej Lovce, št. 5/1973, stran 153).

Udeležence sta pozdravila boroveljski župan in višji

Iz osmrtnice v Lovcu, št. 8 – 1966

Cirila Vezjaka iz Laškega, komaj 45 let starega, so izgubili naše lovske vrste. Dne 7. sept. 1966 smo se poslovili od dragega in zglednega lovskega tovariša. V lovski organizaciji je deloval od osvoboditve dalje kot funkcionar LD Rečica pri Laškem in v UO LZ Celje, nazadnje kot njen blagajnik. Več let je bil član UO Lovske zveze Slovenije in član DS Lovske zadruge Lovec. Posebno v lovstvu je pomenil mnogo in za njim je ostala velika vrzel. Sodeloval je v vseh akcijah, ki jih je organizirala LZ Celje, in bil dober svetovalec ob vseh problemih. Posebno veselje mu je bilo naseljevanje fazanov in muflonov ter je za njihovo kolonijo na Šmohorju skrbel, dokler mu je zdravje dopuščalo. V naših srcih nam bo Ciril ostal za vedno tisti dobri, stari intimni lovski tovariš in zgled tako pri delu kakor na lovu.

ška z 219 in tretji Trst z 209 zadetki.

Med vsemi posamezniki je bil prvi Janez Šekoranja, član slovenske reprezentance, s 46 zadetki od 50 možnih, drugi pa Aleksander Gergar s 45 sestreljenimi golobi.

Uspeh slovenske reprezentance in posameznikov:

1. Janez Šekoranja, 22 in 24 = 46 zadetkov od 50 možnih,
2. Aleksander Gergar, 23 in 22 = 45,
3. Štefan Benko, 23 in 22 = 45,
4. Jože Zadnikar, 23 in 22 = 45
5. Janez Rožmarin, 21 in 22 = 43.

Prav dober uspeh našega Branka Radišiča (23 in 18 = 41) je to pot prišel v poštev le v tekmovalstvu posameznikov, ker so se za uspeh vsake reprezentance šteli rezultati petih boljših.

Po tekmovalstvu so bile podeljene medalje in praktična darila, Janez Šekoranja pa si je kot najboljši posameznik »pristreljal« tudi pokal.

A. G. – F. C.

Memorial Cirila Vezjaka

Tudi letos, 27. 5. 1973, je bilo na območju Lovske zveze Celje največje lovske strelske tekmovalstvo v Rečici pri Laškem. Lovci strelci so tekmovali ekipno in posamično. To tekmovalstvo zajema vsako leto širši krog udeležencev, tako po številu kakor po območju. Tekmovalstva se je udeležilo 37 ekip ali 111 posameznikov iz 7 lovskih zvez. Seveda je bilo največ ekip iz LZ Celje, skupno 16, nadalje iz LZ Maribor – 7, LZ Posavje Krško – 6, ZLD Ljubljana – 4, LZ Zasavje Trbovlje – 2 in LZ Novo mesto ter Bela krajina po 1 ekipa. Tekmovalstvo so vodili kot sodniki Lojze Arko, Anton Gosak in Jože Kuntarič. Organizacija je bila sicer brez spodrslijev, vendar se težavnemu terenu in tehničnim zaprekam ni bilo moč povsem postaviti po robu. Še posebno pri umetnih golobih je prišlo to do izraza, ko se je pokvaril še zadnji stroj za metanje golobov, da ekipa, ki je bila zadnja na vrsti,

ni mogla dokončati tekmovalja.

Že na lanskem tekmovalstvu so se pokazale enake pomanjkljivosti. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pa doslej ni bilo mogoče urediti potrebnih stojišč za posamezne discipline. Takoj po letošnjem tekmovalstvu pa so začeli z gradnjo celotnega lovske-strelskega poligona pri lovskem domu na Šmohorju. Upamo, da bo za tekmovalstvo prihodnje leto vse nared in da se bodo tekmovalci kakor tudi organizatorji tedaj bolje počutili.

Ne bo odveč, če ponovno sporočimo širši lovski javnosti, da na memorialu Cirila Vezjaka, ki ga organizirata LZ Celje in LD Rečica pri Laškem, tekmujejo ekipe in posamezniki v naslednjih štirih disciplinah:

- umetni golobi (10 golobov) – šibrenica,
- bežeči zajec (3 zajci) – šibrenica,
- bežeči divji prašiči (5 merjascev) – MK puška,
- tarča-srnjak (10 strelcov) – MK puška.

Organizatorja želita s temi disciplinami in čim sprošč-

nejšim načinom tekmovalstva lovca čimbolj približati dejanskim okoliščinam pri streljanju v naravi, oziroma mu dati priložnost, da preizkusi svojo spretnost kakor na pravem lovu v lovišču.

Prireditelja sta tudi letos poskrbela za prijetno počutje tekmovalcev med tekmovalstvom in po tekmovalstvu.

Prehodni kristalni pokal s spominskimi trakovi je ponovno osvojila domača ekipa: Miha Horjak, dr. Samo Pečar in Mišo Horjak.

Prve tri ekipe so prejele v trajno last manjše kristalne pokale, umetniško obdelane v ateljeju »Kočica« v Rogaški Slatini.

Trideset najbolje uvrščenih posameznikov je prejelo bogate praktične nagrade; pravak tekmovalstva Miha Horjak rusko bokarico in spominski pokal starešine LD Rečica, drugi pa nagrade do najmanjše vrednosti 100 din.

Tudi letos je zadnjemu pripadla simbolična nagrada; prejel jo je Miro Medvešek iz LD Dobovec.

Prvih deset ekip se je uvrstilo:

Janez Šekoranja, absolvent kemije na ljubljanski univerzi, član LD Bizeljsko, ko strelja na prvenstvu LZS 1973. – V Borovljah je bil najboljši, prav tako 16. 9. 1973 v Ljubljani na troboju Trst–Koroška–Slovenija Foto Fr. Cvenkel

strelski mojster boroveljskega strelskega društva. Po žrebanju vrstnega reda nastopajočih se je ob 9.30 začelo tekmovalstvo.

Med ekipami je zmagala Slovenija z 224 zadetki od 250 možnih. Druga je bila Koro-

Člani Lovske družine Grad-Kuzma, najsevernejše v Sloveniji

1. Rečica pri Laškem I., 639 točk;
2. Slovenske Konjice I., 616 točk;
3. Boštanj, 597 točk;
4. Radeče, 596 točk;
5. Rečica pri Laškem II., 591 točk;
6. Cigonca, 580 točk;
7. Zabukovje, 575 točk;
8. Žalec I., 557 točk;
9. Dobrna, 552 točk;
10. Šmarna gora II., 551 točk.

Deset najboljših posameznikov izmed 111 nastopajočih:

1. Miha Horjak, Rečica pri Laškem, 241 točk;
2. Martin Maček, Rečica pri Laškem, 231 točk;
3. Alojz Mihev, Boštanj, 227 točk;
4. Anton Brilej, Radeče, 224 točk;
5. Franc Pavlovič, Boštanj, 215 točk;
6. Anton Zupan, Rogaška Slatina, 214 točk;
7. Boris Planinc, Sl. Konjice, 213 točk;
8. Miha Raštejger, Sl. Bistrice, 212 točk;
9. Vlado Keber, Sl. Konjice, 207 točk;
10. Mirko Krulc, Cigonca, 206 točk.

Udeleženci memoriala Cirila Vezjaka so hkrati tekmovali

tudi za značko dobrega strelca LZ Slovenije. Deset jih je prejelo zlato, 17 srebrno in 26 bronasto značko. To je dokaz, da so bili tekmovalni rezultati zadovoljivi.

Organizatorja se tudi ob tej priliki zahvaljujeta vsem organizacijam združenega dela, ki so s praktičnimi nagradami ali finančno podporle tekmovalce, še posebej Lovski zadrugi Lovec, Slovenijašportu, Adria-avio prometu, Kompas, Golf hotelu Bled, TIM Laško, Volni Laško in mnogim drugim kakor tudi posameznikom in organizatorjem tekmovalja.

Že sedaj opozarjamo ljubitelje tovrstnih srečanj na tekmovalstvo v prihodnjem letu, ki bo pravočasno objavljeno v naši reviji Lovec z vabilom na čim večjo udeležbo.

Jože Kuntarič

Najsevernejša lovska družina Slovenije

To je LD Grad-Kuzma v Prekmurju, o njej prvič poročala naše glasilo Lovec. Ime ima po dveh krajih: Grad je naselje z okoli 1200 prebivalci in je središče prekmurskega Goričkega. Nastalo je

ob staroadavnem gradu, ki je žal šele delno obnovljen. Kuzma – tudi obmejni prehod za Avstrijo – je manjši kraj, ki pa je po vojni zelo napredoval. Ima tudi novo šolo in novi gostišči.

S severna meja lovišča LD Grad-Kuzma je hkrati avstrijsko-jugoslovanska in madžarsko-jugoslovanska državna meja, na vzhodu je sosed Kompasovo lovišče Petrovci, na jugu pa lovišči LD Rogašovci in LD Radovci. Že ime Goričko pove, da je lovišče gričevnato. Posejano je z raztresenimi kmetijami, s polji in pokrito tudi z gozdnatimi goščavami.

Nekoč in še v bivši Jugoslaviji so bili gospodarji lovišča madžarski grofje, pozneje pa industrijalec Geza Hartner. Prebivalci teh krajev so bili le gonjači in nosači na njihovih lovih. Korak naprej je bil narejen leta 1934, ko je G. H. izročil slabši del lovišča v zakup domačinom. Od skupno petih zakupnikov je edini še živeči, najstarejši član sedanje lovske družine Jože Ropoša, kmet iz Matjaševca.

Po vojni so tudi lovišča v Prekmurju prišla v roke delovnih ljudi, v last družbe. Toda revirji so bili opusto-

šeni in divjad razredčena, ponekod povsem iztrebljena. Navdušeni, delavni lovci domačini pa so se odločili, da zacelijo rane. Leta 1946 je bila ustanovljena LD Matjaševci, ki se je kmalu preimenovala v LD Kuzma. Njeni registrirani ustanovitelji so: Jože Ropoša, Karel, Pavel in Matija Klement, Karel Reček, Jože Ficko, Ludvik Huber, Mirko Špilak, Jože Kováč, Henrik Melmaver. Na področju Grada je nastala LD Grad, katere ustanovitelji so Alojz Maršik, Julij in Viljem Hull, Franc Bačič, Ludvik Krpič in drugi. Leta 1956 sta se obe lovski družini združili v LD Grad-Kuzma. Njeno lovišče meri 3650 ha. Največ članov je kmetov in delavcev, dva sta pa tudi zdravnik.

Lovišče je urejeno, preže in krmišča so na ustreznih mestih. V zadnjih letih je bil presežen bonitirani stalež fazanov in srnjadi. Letos je namenjeno za odstrel: 45 srnjadi in 335 fazanov. Tolikšen odstrel fazanov je možen, ker so v lovišče spustili 115 odraslih fazanov. Jerebice so popolnoma zaščitene že nekaj let, tudi za lov na zajca so letos dvignili rdečo luč. Stalna divjad v gošča-

vah tega lovišča so postali tudi divji prašiči, jelenjad pa zahaja tjakaj iz sosednjih madžarskih lovišč. Seveda je del odstrela namenjen tudi inozemskim lovcem. Uplenjeno divjad oddajajo po pogodbi »Perutnini« – Ptuj in skrbijo, da se pridobljena sredstva iz lovišča vračajo nazaj v lovišče.

Svojo 25-letnico in 50-letnico slovenskega prekmurskega lovstva je LD Grad-Kuzma praznovala 20. 8. 1972 z razvitjem lovskega prapora, ki ga krasi 28 spominskih trakov in 70 zlatih in srebrnih žebličev. Pokrovitelj slovesnosti je bila delovna organizacija hotela »Grad Podvin«, z namenom, da bi vzpostavili tesnejše medsebojno lovsko-turistično sodelovanje.

-elf-

prazniku in mu na jesenski poti življenja želimo še mnogo uspehov, posebno pa zadovoljstva v naravi ter na lovu.

Tovariši lovci in kinologi
– L. Z.

Oskar Kürner, član LD Šmar-na gora, je 17. julija 1973 tiho in skromno praznoval svojo 75-letnico. Večji del svojega življenja se je lovsko udeleževal z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo. Lovit je začel leta 1938 kot gost pri raznih tedanjih zakupnikih, že v rani mladosti pa se je udeleževal lovov kot gonjač.

Kot zaveden Slovenec in Jugoslovan, saj je bil leta 1918 borec za slovensko severno mejo, se je že v začetku okupacije aktivno vključil v OF. Toda odkrili so ga, zaprli in internirali v Italiji.

Po osvoboditvi je takoj zopet stopil v lovske vrste in bil član naše lovske organizacije vseskozi do danes. V LD Šmar-na gora je bil nad 10 let blagajnik. Aktivnost lovskega tovariša Oskarja pa se je izkazala tudi izven njegove LD. Požrtvovalno je sodeloval pri organizaciji I. jugoslovanske lovsko-ribiške razstave v Ljubljani leta 1955, pri lovski razstavi Primorske v Portorožu, kinoloških razstavah in lovskih plesih v Ljubljani. Za svoje delo je bil med prvimi lovci odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Dragi Oskar, ob jubileju ti iskreno čestitamo in želimo, da bi se še mnogo let zdrav in čil lovsko udeleževal.

Stari lovski tovariši

Alojz Kukovec iz Lešnice pri Ormožu je 30. maja 1973 praznoval svoj 70-letni življenjski jubilej, letos pa tudi 38 let članstva v lovskih vrstah. Je vesele narave, poln humorja, dober pripovednik lovskih dogodivščin in učitelj mladim lovcom. Po vojni je bil vseskozi do nedavna v vodstvu lovske družine, s svojimi izkušnjami in osebnim delom pa je mnogo

doprinesel za povečanje stalaža divjadi v lovišču. Še sedaj je aktiven lovec-gojitelj. Že mnogo let v zimskem času zalaga s hrano tri krmišča. Poseben užitek mu je čakanje lisic pred lisičinami.

Dobremu in iskrenemu tovarišu še mnogo zdravih in zadovoljnih let v krogu zelene bratovščine!

Člani LD Velika Nedelja

Ivan Kračnik. – V lepi Zgor-nji Savinjski dolini, med vitkimi jelkami in smrekami, v vasi Homce je bil rojen in letos 17. avgusta je dočkal 85 let. Ta visoki jubilej in 50-letnico lovskega udeleževanja bo praznoval na otvoritvi lovskega doma Lovske družine »Dreta«, katere soustanovitelj je in član vseskozi. Sicer pa je lovec že

od leta 1923, ko je postal tudi sozakupnik občinskih lovišč Kokarje in Rečica. Med okupacijo je njegova lovska puška morala v skri-vališče, on pa je pridno sodeloval v OF. Jubilanta zelo cenijo in spoštujejo lovci in nelovci. V njegovem domu je vsaj enkrat na leto sestanek naše LD. Lepo je pri njem, tudi njegov jabolčnik nam dobro tekne.

Ob razvitju lovskega prapora in otvoritvi lovskega doma na Krašici, 22. 7. 1973, mu je bila izkazana čast, da je prerezal trak in slovesno odprl ta krasni dom.

Dragi Ivan, za oba tvoja jubileja ti prijatelji lovci čestitamo in želimo, da bi v našem krogu in ob polnih kozarcih tvojega dobrega jabolčnika še večkrat nazdravili na tvojo srečo in zadovoljstvo v tvoji življenjski jeseni.

F. F.

Jubilanti

Viki Koritnik, član LD Medvode in LD Brdo, je 21. julija 1973 dopolnil 75 let svojega plodonosnega življenja. V lovski organizaciji je malo tako požrtvovalnih delavcev, kakor je naš častitljivi jubila-nt. Blagajniške posle LD Medvode je vodil preko 10 let in bil vrsto let tudi predsednik nadzornega odbora te LD. Kot knjigovodski strokovnjak je daljši čas opravljal tudi blagajniške posle pri Zvezi lov. družin Ljubljana in je z nasveti rad na voljo tudi blagajnikom lovskih družin. Še vedno in kar precej let vodi blagajniške posle Kinološke zveze Slovenije. Še in še bi lahko naštevati njegovo pomoč v prid lovstva in kinologije. Kot zgleden, marljiv in pravičen lovec je bil odlikovan z znakom in redom za lovske zasluge II. stopnje. Tudi KZS je zaslužnega sodelavca počastila z več odlikovanji.

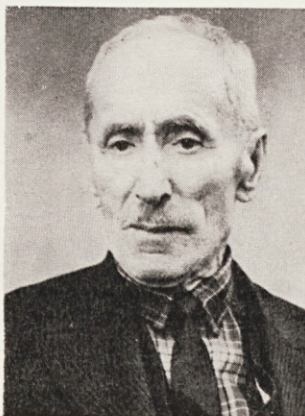
Neumorno delavnemu in priljubljenemu jublantu iskreno čestitamo k življenjskemu

Viki Koritnik

Oskar Kürner

Ivan Kračnik

Alojz Kukovec

V spomin

Alojz Škufca, častni član LD Višnja gora, je po večletni bolezni umrl 2. 4. 1973. Že od mladosti je bil lovec in velik ljubitelj narave. Med vojno tudi njemu okupator ni prizanesel, bil je zaprt in nato interniran v Nemčijo. Ko se je vrnil v svobodno domovino, je takoj poprijel za delo in bil soustanovitelj naše LD. Kot prvi starešina jo je več let vodil in vzgajal mladi lovski rod. Bil je zgleđen lovski tovariš kakor tudi velik ljubitelj in zaščitnik divjadi. Najljubši mu je bil lov na malega gozdnega trubarja – jereba. V času njegovega starešinstva si je naša LD zgradila sredi lovišča lovsko kočo, kamor je pokojni Lojze tako rad zahajal. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge.

Dragi Lojze, čeravno si imel za seboj že 72. leto, si prežgodaj odšel. Pogrešamo te. Hvala ti za ves trud in tovarištvo!

Lovci LD Višnja gora

Aleksander Lahovič, član LD Loče pri Poljčanah, nas je 12. 3. 1973 v 71. letu starosti za vedno zapustil. Že z 20 leti je postal član lovske organizacije v Bistrici ob Sotli, nato je bil lovec na Primorskem, v

Celju in zadnja leta v Ločah. Vseskozi je bil pošten, zlasti pa vztrajen in izkušen pri gojitvi srnjadi. Njegova puška je le redko pretrgala nit življenja plemeniti divjadi. Na njegovi zadnji poti smo ga spremili številni lovci. Za slovo smo mu spustili v grob zelene vejice in streli iz lovskih pušk so mu jeknili v poslednji pozdrav.

Člani LD Loče
– K. A.

Franco Kovačiču, članu LD Šentjur pri Celju, je mnogo prežgodaj, v 61. letu starosti, zadnjikrat zapel lovski rog. Umrl je 8. oktobra 1972. Bil je lovec več ko 40 let. Bistvene odlike njegove osebnosti so bile skromnost in tovarištvo ter ljubezen do narave, združena z lovstvom oziroma gojitvenimi deli v lovišču.

Delavnega in priljubljenega Francaka je na zadnji poti pospremila množica občanov in lovcev. Naj mu bo časten in trajen spomin!

LD Šentjur pri Celju

Maks Turner, ustanovni član naše LD, odlikovan z znakom za lovske zasluge, je 27. maja 1973, v 75. letu starosti, zapustil lovske vrste. V zeleno bratovščino se je včlanil leta 1936. Zaradi svojega neizčrpnega humora je bil zelo priljubljen. Posebno na »zadnjih pogonih« je vse spravil v dobro voljo. Na njegovi zadnji poti ga je

spremilo veliko prijateljev in znancev, posebno lovskih tovarišev, ki so na njegovo krsto spustili zelene vejice. Zvestega tovariša bomo ohranili v najlepšem spominu.

LD Šmartno na Pohorju

Martin Čoha, dolgoletni član naše LD, odličan lovec in čuvaj, nas je mnogo prežgodaj zapustil 2. januarja 1973, v 64. letu starosti. Mnogo je doprinesel k ohranitvi divjadi našega lovišča. S svojim priskrčnim tovarištvom in zdravim lovskim humorjem je vsem lovcem močno prirasel k srcu. Dragega in priljubljenega Martina bomo ohranili v trajnem spominu.

Lovci LD Hubelj
– Ajdovščina

Franč Čufer z Nemškega rovta, soustanovitelj in član LD Boh. Bistrica, je 16. 3. 1973, v 69. letu starosti, za vedno zapustil lovske vrste. Član lovske organizacije je postal leta 1945 in bil do konca delaven in vzoren lovec. Bil je tudi ustanovitelj Gasilskega društva Nemški rovt. Sodeloval je v NOB in bil prizadeven aktivist v več organizacijah. Tudi kot upokojenec je bil izredno delaven, z globokim čutom za skupnost.

Ob veliki udeležbi prijateljev, znancev in lovcev smo ga pospremili k zadnjemu počitku in ga pokopali z lovskimi častmi. Tudi več govornikov mu je izrazilo priznanje za njegovo požrtvovalno, nesebično delo. Dragi Franc, hvala ti za vse! Ohranili Te bomo v trajnem spominu.

Člani LD Boh. Bistrica

Pavla Gjurkača iz Doline pri Lendavi je zahrbtna smrt iztrgala iz vrste lovcev LD Petišovci 30. 3. 1973, v 52. letu njegove starosti. Pokojni je bil naš član 15 let in zgled slovenskega lovca. Ni bilo dneva tudi v najhujši zimi, da ne bi šel v lovišče krmit divjad. Nikoli tudi ni odklonil prostovoljne

ga dela oziroma akcije v korist divjadi in lovišča. Ob zadnjem pogonu pa je lovec večkrat povabil v svojo vinsko klet sredi lovišča pod dolinskimi vinogradi, kjer smo se skupno razveselili. Da je bil Pavel res priljubljen lovec in vaščan, se je izkazalo 1. 4. 1973, ko smo ga z vsemi lovskimi častmi spremili na dolinsko pokopališče. Ostal nam bo v trajnem spominu.

Lovci LD Petišovci – T. S.

Avgustu Jauniku iz Limbuša

Po pekerskih goricah so se zopet oglasili klopotci, začela se je lovna sezona, vendar med lovci ni več našega Gusteka. Zahrbtna bolezen nam ga je 11. novembra lani, starega komaj 38 let, iztrgala iz naše sredine.

Bil je poln delovnih načrtov, poln lovske vneme, in vse se je razblinilo, ostala je boleča praznina, krvaveča rana... Že kot fantič je ljubil gozdove in divjad, bil zvest spremljevalec očeta lovca po prostiranih pohorskih gozdovih. Ko je odrasel, je postal član Lovske družine Radvanje. Kljub mladosti so mu zaupali funkcijo gospodarja. Z vso ljubeznijo je skrbel za lovski naraščaj in divjad. Številna krmišča, postavljena v času njegovega gospodarjenja, so bila vzorno oskrbovana. Pozneje je postal član Lovske družine Ruše. Tudi potem je bila njegova glavna skrb divjad. Niti visok snež, niti bolezen, ki ga je začela razjedati, nista bila ovira, da ne bi poskrbel za zaščito in hrano prezebajoči divjadi. Psa Eko in Ero pa sta bila njegova zvesta, stalna spremljevalca.

Ko so v novembrskem jutru lani odhajali lovci na lov, jih je spremljal nem z bolečim pogledom skozi okno, ko da bi slutil, da se poslednjič poslavlja od svojih dragih tovarišev. Še isti dan, sredi dopoldneva, je zastalo njegovo plemenito srce. Lovci so prekinili lov in prihiteli nemi k mrtvemu tovarišu, ki je odšel drugam na lov – v večna lovišča.

Njegovi

Alojz Škufca

Aleksander Lahovič

Lovska kinologija

Odlikovanja Jugoslovanske kinološke zveze

V počastitev 50-letnice slovenske in jugoslovanske kinologije je Jugoslovanska kinološka zveza (Jugoslovanski kinološki savez – Beograd) odlikovala najzaslužnejše še živeče slovenske kinologe, prve s **priznanjem in z zlato značko**, in druge z **zlato značko**.

Pionir slovenske kakor tudi jugoslovanske kinologije je vsekakor Klub ljubiteljev ptičarjev, kasneje Društvo ljubiteljev ptičarjev, ki je takoj po ustanovitvi, 2. februarja 1921, zaoral brazdo naše kinologije. Leto pozneje, 9. novembra 1922, pa je bil ustanovljen Klub ljubiteljev športnih psov.

Najzaslužnejšim kinologom, katerih imena zasledimo že ob ustanovitvi omenjenih klubov ali kmalu po njej, je predsednik Jugoslovanske kinološke zveze, general Otmar Kreačič, 7. junija 1973 v Ljubljani, slovesno podelil odlikovanja.

Priznanje in zlato značko so prejeli:

Društvo ljubiteljev ptičarjev, Lovska zveza Slovenije, Klub športnih in službenih psov Ljubljana, Uredništvo revije LOVEC, Zveza klubov športnih in službenih psov, Franjo Bulc, Bogdan Sežun, Julij Koder, Teodor T. Drenig, Jože Škofic, Janez Klemenčič, Jože Kristen, Vladimir Pleničar, Josip Vončina, Mirko Šušteršič, Lojze Kovač, Alfonz Mazlu, Miloš Kelih, Ivan Caf, Stanko Arko, Stane Bradač, Ludvik Marič, Rudolf Bernik.

Zlato značko so prejeli:

Slavko Bele, Jože Benigar, Boris Bertonec, Vera Blazinšek, Alojz Bračko, Alojz Brvar, Pavel Cvenkel, Mirko Confidenti, Peter Confidenti, Franc Čerk, Silva Čečovnik, Janez Drvarič, Manek Fuks, Rudolf Fajgel, Janez Grintal,

Franjo Bulc, predsednik KZS, je začel slovesno podeljevanje odlikovanj

Janez Grča, Peter Henigman, Ivan Horvat, Stefan Hajduk, Janez Hojan, Milan Ivezić, Franjo Kelner, Artur Knežavrek, Viktor Koritnik, Saša Kovač, Jože Kuntarič, Jože Komočar, Vlado Križman, Franc Končan, Ivan Knez, Ivan Kupčič, Marjan Lončarič, Rajko Marenčič, Jernej

Mrak, Vlado Mojzer, Adolf Nosan, Stane Pleskovič st., Ciril Pogačar, Slavko Perčič, Vlado Pevc, Janez Plestenjak, Vinko Plestenjak, Jože Potočnik, Franček Rakuša, Jože Robič, Rudolf Rojnik, Vjekoslav Simčič, Ivan Sagadin, Valter Šehel, Dušan Šušteršič, Maks Turk, Marjan

Tratnik, Vekoslav Tanko, Gabrijel Treul, Drago Vraničar, Polde Vajs, Pavel Zupet, Stane Zavrl (Celje), Ljuben Zadnik, Stane Zavrl (Novo mesto), Miroslav Zidar, Ivan Zemljič, Alojz Zupan.

Vsem odlikovancem čestitamo.

Iz pisarne KZS

Otmar Kreačič, predsednik JKS, podeljuje odlikovanje zaslužnemu Teodorju T. Drenigu

Republiška preizkušnja po krvnem sledu letos na Koprskem

Društvo ljubiteljev ptičarjev bo priredilo 4. novembra t. l. v Rižani pri Kopru 12. republiško preizkušnjo po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem. Pokroviteljstvo je prevzela Lovska zveza Koper. Vodja preizkušnje bo kinološki sodnik Oresto Bordon.

Preizkušnja po krvnem sledu je ena najzahtevnejših disciplin, ki jo zahtevamo od šolanega psa. Psa moramo učiti, potem šele od njega lahko zahtevamo! Vodniku je potrebno veliko truda, dobre volje, potrpežljivosti in znanja. Dolžnost pasemskih organizacij pa je, da našim lovcem vodnikom pomagajo z nasveti, s tečaji in praktičnimi vajami.

Pes mora ranjeno divjad poiskati po krvnem sledu po preteku več ur, ko je bila obstreljena. Psa vodimo na slednem jermenu, dolgem 6 do 8 m. Kri polagamo s piklanjem, to je z gobico primerne velikosti 4 cm², pritrjeno na palici. Umetni krvni sled bodi prilagojen naravnemu krvnemu sledu, dolg 800 do 1000 m, z najmanj dvema kljukama, za katerega se porabi največ 3 dl krvi. Z nekaj več krvi označimo nastrel, ležišče, kljuko in cilj. Na konec sledu položimo mrtvo divjad. Sodnik pokaže vodniku nastrel, ki je označen s krvjo. Vodnik lahko spodbuja psa »išči kri«, vsaka druga pomoč ni dovoljena. Pes mora voditi in ne narobe! Če pes sled izgubi, naj ga vodnik pusti, da se sam popravi. Če pes sledu ne najde, ga sme vodnik ponovno peljati na nastrel in pričeti znova. Vodnik sme v zadnjem delu sledu psa izpustiti za preizkušnjo vedenja ob mrtvi divjadi. Psa, ki mrtvo divjad oblaja, imenujemo oblajač. Če pes začne divjad trgati, je diskvalificiran. Pes pokažati pa gre po vodnika in ga pripelje do divjadi. Vodnik mora pred preizkušnjo javiti sodniku, če je pes oblajač ali pokažati. To naj bi bili skromni napotki.

Vabimo lovce okoliških lovskih družin, da se preizkuš-

nje udeleže kot vodniki in gledalci. Poleg prehodnega pokala DLP so predvidene tudi druge nagrade in darila.

VI. Pleničar

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinja so uspešno opravili preizkušnjo.

Hanoveranski barvarji (JRHB):

Bitt, 174 – Blanka, 179, leglo 10. 10. Rejec Ivan Fabjan, Gojitveno lovišče »Triglav« Bled.

Brin, 175 – Brina, 5, leglo 24. 9. Rejec Konečnik Maks, Reška 25, Kočevje.

Posavski goniči (JRGp):

Azor, 10078 – Ora, 10082, leglo 10. 10. Rejec Andrej Tominc, Dolga brda 5, Prevalje.

Biser, 7266 – Čada, 7267, leglo 6. 7. 1973. Rejec Alojz Perc, Pot na Kal 6, Hrastnik.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Brin, 3207 – Boja, 3132, leglo 2. 10. Rejec Franc ing. Lešnjak, Kristanova 57, Novo mesto.

Brin, 3204 – Besa, 3255, leglo 10. 9. Rejec Ferdo Martinčič, Stari dvor 6 a, Radeče.

Cero, 3199 – Živa, 3290, leglo 17. 9. Rejec Anton Bantič, Stahovica 6.

Coko Blegoški, 2068 – Bistra, 3212, leglo 25. 8. Rejec Alojz Poje, Medvednjaki, Draga. Daso, 2184 – Gina, 3196, leglo 30. 8. Rejec Janez Kralj, Cesta JLA 5, Tržič.

Nemški ostrdlaki ptičarji (JRPos):

Arno, 5233 – Biba Dokležovska, 4793, leglo 1. 10. Rejec Vindiš Leopold, Dokležovje 13, Beltinci.

Dren, 7191 – Bistra, 7019, leglo 27. 7. Rejec Rado Baša, Zalošče 4, Dornberk.

Špringer španjeli (JRŠŠ):

Eko Škalski, 166 – Cita, 613, leglo 20. 6. Rejec Adolf Gril, Pekre, Ul. Jelenčevih 22, Limbuš.

Eko Škalski, 166 – Cipa, 611 – leglo 2. 8. Rejec Avgust Ošlak, Turiška vas 28, Slovenj Gradec.

Žigo, 615 – Dajka, 630, leglo 15. 9. Rejec Viktor Zadravec, Rož. dol. 129, Nova Gorica.

Resasti foksterierji (JRFos):

Domher v. d. Friedensau, 655 – Pea, 690, leglo 3. 8. Rejec Tone Štajer, Goričane 13, Medvode.

Kratkodlaki jazbečarji (JRJki):

Cuno v. d. Kleinen Furth, 1202 – Rika, 1232, leglo 2. 9. Rejec Danijel Lončarič, Pečka 14, Makole.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Pasja modrost

Pes se ob plotu masti s salamo. Mimo pride drug pes in ga opozori:

»Nikar tega ne jej! Kako pa veš, da ne ješ sorodnika, ko je pa vse drugo meso tako drago?«

T. P.

Tudi med lovci

Člani lovske družine so imeli vsak petek klepet v gostilni »Pod krivo brezo«. Tisti petek pa se je Janez tako hitro vrnil domov, da se je žena začudila.

»I, kaj se čudiš! Danes smo se zbrali prav vsi, zato nikogar nismo mogli obirati.«

–Špula–

Obrazložitev

Po končani lovski zabavi je v garderobi nelovec oblekel suknjo. Medtem vstopi lovec – lastnik suknje in vpraša:

»Oprostite, ali ste vi iz Brežic?«

»Ne, nisem. Jaz sem iz Krškega!«

»A, tako, veste, jaz sem pa iz Brežic, zato je ta suknja moja!«

–Špula–

Razstava psov za ljudi in razstava ljudi za pse

TOVARNA CELULOZE
IN PAPIRJA

„DJURO SALAJ“

K R Š K O

proizvaja beljeno
in nebeljeno celulozo,
lesovino,
tiskovni papir
raznih vrst
ter montira
in izdeluje
strojne naprave
za industrijo papirja

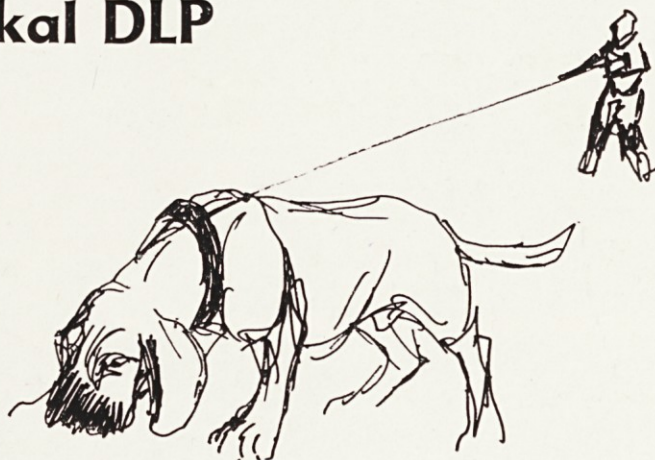
Industrija apna Kresnice

Obveščamo vse
potrošnike,
da si lahko preskrbijo
kvalitetno kosovno apno
v naših obratih
v Kresnicah
in Dobrem polju.

Zdaj je najprimernejši
čas za gašenje apna.

Informacije po telefonu
na št. 88-607 in 782-001.

Tradicionalna XII. republiška tekma po krvnem sledu za pokal DLP

pod pokroviteljstvom Lovske zveze Koper
v nedeljo, 4. novembra 1973, v Rižani pri Kopru
zbor ob 8. uri pri gostilni v Rižani

Vabimo lastnike oziroma vodnike, ki želijo tekmovati, da pošljejo prijavo najkasneje do 20. oktobra t. l. na naslov: Zveza lovskih druženj Ljubljana — Društvo ljubiteljev ptičarjev, Župančičeva 9, 61000 Ljubljana. Prijava naj vsebuje ime psa, pasmo, številko rodovnika ter natančen naslov lastnika oziroma vodnika.

Vabimo tudi druge lovce, zlasti iz okoliških lovskih druženj, da si tekmo ogledajo.

DLP

HOTEL „GRAD PODVIN“

PODVIN - RADOVLJICA

Telefon (064) 75-543

Telex 34568 YU PODVIN

Restavracija v gradu in v grajski pristavi, pester izbor, lovske specialitete, odlična postrežba, ciganska glasba.

»Grad Podvin« stoji sredi zelenja, gozdov in sadovnjakov — neposredno ob glavni cesti Bled — Podvin — Kranj — Ljubljana. Od Bleda 9 km, od Ljubljane 44 km.

Sončna terasa, plavalni bazen, mini golf.

Lovci, lovske organizacije! »Grad Podvin« vas vabi, tudi vaše goste iz inozemstva pošljite k nam, prijetno se bodo počutili!

Barvna slika na zadnji strani:

SAVA S ŠMARNO GORO — MARKO PERNHART

Slikar slovenskih, zlasti koroških pokrajin Marko Pernhart je bil rojen leta 1824 v Srednjem Medgorju pri Velikovcu, umrl pa je v Celovcu leta 1871.

Pokrajina ob savskih bregovih pri Ljubljani privlačuje slikarje že nad sto let. Pernhart je bil med prvimi, ki je naslikal (leta 1851) motiv mrzle reke sredi zelenja na obrežjih pod Šmarno goro.

Originalna slika je last Narodne galerije v Ljubljani.

